

Politica de apărare a UE în prim-plan

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Cuprins

Puncte

01-11 | **Mesajele principale**

01-07 | Documentul de analiză

08-11 | Provocări și oportunități

12-83 | **În detaliu**

12-31 | Un context în schimbare și o ambiție europeană în creștere

12-19 | Factori declanșatori ai schimbării

20-26 | Cadrul de guvernare ancorat în tratate

27-31 | Grad crescut de ambiție al UE

32-54 | Acțiunea UE: consolidarea pregătirii și structurarea intervenției în domeniul apărării

32-40 | Creșterea puternică a cheltuielilor pentru apărare ale statelor membre și proliferarea instrumentelor financiare ale UE

41-44 | Norme actualizate pentru facilitarea accesului la fonduri și îmbunătățirea mobilității militare

45-47 | Un cadru de guvernare în evoluție

48-54 | Dezvoltarea unui parteneriat în domeniul apărării cu Ucraina și a unor legături mai strânse cu NATO și cu alți parteneri

55-83 | Provocări și oportunități care decurg din evoluția politicii de apărare a UE

55-63 | Dezvoltarea de capacități de apărare

64-71 | Provocări legate de finanțare

72-75 | Noi abordări privind cooperarea și pregătirea UE în domeniul apărării

76-83 | Mecanisme complexe de guvernare și de asigurare a răspunderii

Anexe

Anexa I – EDIP: un set integrat de instrumente pentru apărarea UE

Anexa II – Clauze de „preferință UE” în cadrul instrumentelor de finanțare a apărării

Anexa III – Finanțarea alocată de UE pentru apărare în perioada 2021-2027, pe țări ⁽¹⁾ și pe instrumente de finanțare, situația din aprilie 2026

Anexa IV – Publicații relevante ale Curții

Acronime

Glosar

Echipa din cadrul Curții

Mesajele principale

Documentul de analiză

01 În ultimii ani, mediul de securitate al UE s-a schimbat radical. Războiul de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei, declanșat la începutul anului 2022, dar și instabilitatea geopolitică, marcată de intensificarea conflictelor la nivel global și de erodarea ordinii multilaterale mondiale, au determinat statele membre ale UE să recunoască necesitatea ca Uniunea să își consolideze capacitățile în domeniul securității și apărării. Această evoluție a marcat o schimbare în politica de apărare a UE, de la gestionarea crizelor și răspunsurile la crize din afara UE la un accent mai puternic pe pregătirea pentru apărare a statelor membre.

02 Există, așadar, o nevoie urgentă de a extinde capacitățile europene de producție în domeniul apărării și este imperios necesar ca statele membre să își consolideze propriile capacități în acest domeniu. Pe de altă parte, baza industrială și tehnologică de apărare europeană (EDTIB) a fost afectată de ani de investiții inadecvate ca volum și de o cooperare insuficientă între statele membre. S-a ajuns astfel la stocuri insuficiente de muniție și rachete, la termene îndelungate de producție și livrare pentru produsele din domeniul apărării, la o dependență puternică de furnizori din afara Europei și la blocaje în rețelele de transport. Ca răspuns la această situație, UE a lansat mai multe inițiative pentru ca statele membre să colaboreze și să își pună în comun eforturile de consolidare a EDTIB.

03 Scopul acestui document de analiză este de a oferi informații actualizate cu privire la evoluțiile din domeniul apărării din UE survenite de la [analiza Curții de Conturi Europene din 2019 pe subiectul apărării europene](#) și de a evidenția riscurile, provocările și oportunitățile asociate inițiativelor recente ale UE în acest domeniu. Curtea urmărește să pună la dispoziția părților interesate informații relevante și o analiză a politicii de apărare a UE și a celor mai recente evoluții în materie, în special cu privire la aspecte importante legate de gestiunea financiară, de guvernanță, de transparență și de asigurare a răspunderii. Se face trimitere, de asemenea, la principalele mesaje rezultate din activitatea anterioară a Curții pe această temă.

04 Deși se observă într-adevăr o extindere a abordărilor în materie de securitate și apărare în UE pentru a acoperi și amenințările hibride, securitatea cibernetică și pregătirea civilă, aceste chestiuni nu au fost incluse în sfera prezentului document de analiză. În mod similar, analiza nu se axează pe domenii precum securitatea aprovizionării cu materii prime critice, informațiile operative și comunicațiile securizate prin intermediul tehnologiilor spațiale, deși Curtea recunoaște importanța acestora pentru apărare.

05 Prezentul document de analiză reunește informații de la părțile interesate instituționale și neinstituționale responsabile cu punerea în aplicare a politicii de apărare a UE: actori de la nivelul UE, industria de apărare și o serie de experți în politica de apărare a UE. Curtea a examinat acte legislative, documente de politică, rapoarte și activități de audit anterioare ale UE, precum și studii realizate de institute de cercetare, de grupuri de reflecție și de mediul academic. Au avut loc discuții cu Comisia Europeană, Serviciul European de Acțiune Externă, Agenția Europeană de Apărare, Secretariatul General al Consiliului, reprezentanți ai industriei europene de apărare, NATO și experți în materie de politici.

06 Analiza a acoperit perioada cuprinsă între 2020 și iulie 2026. S-a pus accentul pe cele mai recente schimbări și s-a ținut seama de ultimele evoluții ale politicii de apărare a UE.

07 Acest document nu este un raport de audit, ci o analiză care se bazează în principal pe informații disponibile publicului sau pe materiale care au fost special colectate în acest scop.

Provocări și oportunități

08 Tratatul ancorează ferm apărarea în sfera suveranității statelor membre, deciziile urmând să fie luate în unanimitate și acțiunea supranațională a UE fiind limitată (punctul 22). Cu toate acestea, în special începând din 2022, atât statele membre, cât și instituțiile UE au luat măsuri pentru a consolida apărarea UE (punctele 27-31).

09 Statele membre și-au majorat considerabil cheltuielile pentru apărare, care au crescut cu aproximativ 79 % între 2020 și 2025. Banii respectivi au fost alocați pentru dezvoltarea capabilităților lor militare și pentru a sprijini Ucraina (punctele 32-34). În plus, statele membre au solicitat Comisiei și Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care este și vicepreședinte al Comisiei Europene, să lanseze inițiativele necesare pentru ca UE să atingă pregătirea pentru apărare până în 2030. Documentele strategice centrale care sprijină acest nou nivel al aspirațiilor sunt [Busola strategică pentru securitate și apărare](#) și [Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030](#) (punctele 28-29).

10 Deși bugetul UE nu poate finanța operațiuni cu implicații militare sau de apărare, el poate contribui la consolidarea EDTIB prin intermediul politicii industriale în domeniul apărării (punctele 20-26). Cheltuielile UE pentru apărare au fost relativ modeste până în 2021, cu o alocare de 590 de milioane de euro. Începând din 2021 însă, s-a observat o creștere semnificativă a acestora, întrucât UE a lansat o serie de instrumente menite să promoveze o mai bună cooperare transfrontalieră în domeniul apărării și să încurajeze statele membre să dezvolte și să achiziționeze în comun capabilități și produse în interiorul UE și țările asociate. Fiecare instrument vizează obiective specifice în diferite etape ale ciclului de viață al dezvoltării capabilităților. Unele dintre instrumente au fost inițial măsuri de urgență luate după începerea războiului de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei, dar acestea s-au transformat în programe pe termen lung de consolidare a apărării europene. În perioada 2021-2027, pentru programele din domeniul apărării au fost alocați 11,3 miliarde de euro. Se estimează că, în plus, 20,6 miliarde de euro au fost redirecționați din alte fonduri către obiective din domeniul apărării. Adicional, se va pune la dispoziția statelor membre o finanțare de până la 150 de miliarde de euro sub formă de credite. Se anticipează că finanțarea apărării la nivelul UE va crește și mai mult în următorul ciclu bugetar, în funcție de aprobarea bugetului propus pentru perioada 2028-2034. Toate acestea marchează un moment crucial pentru EDTIB, deoarece – pentru prima dată – dezvoltarea și integrarea sa reprezintă un obiectiv central al strategiei industriale europene (punctele 36-39, 41).

11 Curtea a identificat o serie de oportunități, provocări și riscuri asociate evoluțiilor de mai sus.

- Contextul de securitate tot mai dificil, coroborat cu creșterea finanțării, creează oportunități pentru extinderea capacităților EDTIB, pentru stimularea inovării și a tehnologiilor cu dublă utilizare și pentru dezvoltarea unor noi forme de cooperare, cum ar fi clusterelor pentru apărare și coalițiile în materie de capabilități, consolidând în același timp parteneriatele strategice, în special cu Ucraina (punctele [55-56](#), [72-73](#)).
- În pofida planurilor ambițioase ale UE și a majorării cheltuielilor, atingerea pregătirii pentru apărare până în 2030 este dificilă, din cauza constrângerilor majore care există în prezent. Coordonarea insuficientă între diferitele fluxuri de finanțare ale UE, precum și între finanțarea UE și cea națională, coroborată cu lipsa unui proces de planificare eficace și de tip sus în jos la nivelul UE, poate duce la investiții fragmentate, la suprapuneri sau la lacune persistente în materie de capabilități. Este posibil ca finanțarea să rămână inadecvată în raport cu prioritățile convenite în materie de apărare, iar alocarea de fonduri suplimentare nu se traduce imediat în capabilități operaționale, deoarece acestea necesită timp pentru a se dezvolta (punctele [57-63](#)).
- Introducerea unor clauze de „preferință UE”, menite să încurajeze statele membre să se aprovizioneze cu sisteme de apărare de la furnizori europeni, ar putea fi o soluție de a reduce pe termen lung dependența de furnizori din afara Europei. Totuși, această orientare ar trebui conciliată cu necesitatea de a răspunde cerințelor operaționale pe termen scurt (punctele [55-59](#)).
- În absența unei implementări adecvate, majorarea finanțării prezintă riscuri pentru punerea în aplicare, cum ar fi un impact limitat asupra abordării lacunelor în materie de capabilități din cauza ratelor ridicate ale inflației sau existența unor obiective de cheltuieli care să nu fie însoțite de cerințe de performanță. Se poate ajunge în acest fel și la blocaje în ceea ce privește materialele, componentele-cheie sau personalul calificat, ceea ce ar îngreuna utilizarea fondurilor alocate (punctele [64-67](#)).

- Utilizarea tot mai frecventă a cheltuielilor pentru apărare finanțate prin îndatorare sau a împrumuturilor garantate de UE și activarea clauzelor de flexibilitate pot submina sustenabilitatea finanțelor publice prin încetinirea reducerii datoriei publice, prin creșterea datoriilor contingente și printr-o presiune suplimentară exercitată asupra marjei de manevră a bugetului UE, în lipsa unor provizioane adecvate (punctele [65](#), [68](#)).
- Politica de apărare a UE se caracterizează printr-un cadru instituțional complex și o structură de guvernare pe mai multe niveluri. Rezultă de aici provocări considerabile în materie de coordonare între diferiți actori și un risc accentuat de suprapunere a responsabilităților. Mecanismele de asigurare a răspunderii sunt și ele la fel de complexe și variază în funcție de instrumentul de finanțare și de entitatea implicată. Lipsa unui mandat de audit pentru toate organismele și instrumentele implicate limitează capacitatea Curții de a-și îndeplini pe deplin rolul de auditor extern (punctele [76-81](#)).

În detaliu

Un context în schimbare și o ambiție europeană în creștere

Factori declanșatori ai schimbării

12 În ultimii ani, mai multe evenimente au schimbat modul în care este privită apărarea la nivelul Uniunii Europene. Rezultatul este un peisaj politic nou și în continuă evoluție, modelat și de contextul global de securitate, caracterizat printr-o deteriorare generală.

13 Războiul de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei a început la 24 februarie 2022 și a reprezentat un moment de cotitură pentru apărarea europeană. Revenirea războiului convențional de mare intensitate în vecinătatea sa a avut un impact atât economic, cât și politic asupra Uniunii Europene. Războiul a încetinit creșterea PIB-ului UE față de nivelurile prognozate înainte de izbucnirea conflictului, antrenând totodată o criză energetică și a costului vieții care a alimentat creșterea ratelor inflației¹. În plus, peste 4,5 milioane de refugiați ucraineni și-au găsit refugiu în statele membre ale UE². Din punct de vedere politic, războiul a propulsat apărarea în centrul agendei UE într-un mod fără precedent de la sfârșitul Războiului Rece.

---

¹ [Economic impact of Russia's war on Ukraine: European Council response](#), Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, februarie 2024.

² [Ukraine Refugee Situation](#), Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați.

14 Cu mult înainte de începerea războiului din Ucraina, cooperarea insuficientă dintre statele membre generase deja ineficiențe în dezvoltarea capacităților de apărare. EDTIB a fost afectată de ani de investiții insuficiente (fenomen cunoscut sub denumirea de „dividendul păcii”)³, iar accesul la finanțare continuă să fie și în prezent o constrângere semnificativă, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)⁴. Potrivit [Comunicării comune privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat](#), publicată în mai 2022, Comisia a estimat că, dacă toate statele membre ar fi cheltuit 2 % din PIB-ul lor pentru apărare în perioada 2006-2020, acest lucru ar fi însemnat o sumă suplimentară de 1,1 mii de miliarde de euro pentru cheltuielile destinate apărării⁵. În plus, Serviciul de Cercetare al Parlamentului European (EPRS) a estimat că costurile generate de lipsa unei acțiuni comune la nivelul UE (așa-numitul „cost al non-Europei”) în ceea ce privește cheltuielile pentru apărare variază între 18 miliarde de euro și 57 de miliarde de euro pe an⁶.

15 Războiul Rusiei împotriva Ucrainei a scos la iveală vulnerabilități majore în materie de apărare în toate statele membre ale UE, reflectând aceste decenii de investiții insuficiente. Stocurile de muniție și rachete din UE nu erau suficiente pentru a răspunde cerințelor asociate sprijinirii unui partener angajat într-un război de mare intensitate ([caseta 1](#)). Industria de apărare se confruntă cu consecințele a zeci de ani de producție la un nivel redus⁷ și dispune de o capacitate limitată de a-și extinde rapid producția pentru refacerea stocurilor⁸. Situația este agravată de timpii îndelungați de producție și livrare specifici produselor de apărare. În plus, [raportul Curții din 2025 privind mobilitatea militară](#) a constatat că blocajele din rețelele de transport afectează mobilitatea militară, limitând astfel capacitatea forțelor europene de a se deplasa în mod eficient pe continent. Pentru o trecere în revistă a publicațiilor relevante ale Curții de Conturi Europene, a se vedea [anexa IV](#).

³ Sebastian Clapp, *EU Member States' defence budgets*, EPRS, martie 2026, p. 1.

⁴ Comisia Europeană, *Access to equity financing for European defence SMEs*, 2024, p. 9.

⁵ JOIN(2022) 24, Comunicare comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat, p. 5.

⁶ Marco Centrone și Meenakshi Fernandes, *Improving the quality of European defence spending. Cost of non-Europe report*, Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, noiembrie 2024.

⁷ Hannah Aries, Bastian Giegerich și Tim Lawrenson, *The Guns of Europe: Defence-industrial Challenges in a Time of War*, Institutul Internațional pentru Studii Strategice, 19 iunie 2023.

⁸ *EU military support to Ukraine*, Comisia Europeană, 24 aprilie 2026.

Caseta 1

Muniție de artilerie de 155 mm: reducerea decalajului dintre cererea de pe front și capacitatea industrială a UE

Artileria continuă să joace un rol central în războiul din Ucraina, generând o cerere susținută de muniție de calibru 155 mm. În 2022, forțele ucrainene au tras aproximativ 6 000-8 000 de obuze pe zi (180 000-240 000 pe lună)⁹. Estimările mai recente indică 150 000-200 000 pe lună, comparativ cu 600 000 pentru Rusia¹⁰.

Comparativ, producția UE era în 2022 limitată la 300 000-400 000 de obuze pe an, reflectând decenii de micșorare a capacității industriale europene de apărare.

În martie 2023, [Consiliul UE](#) a convenit asupra unei abordări axate pe trei direcții, și anume: (1) rambursarea către statele membre ale UE a costului muniției și rachetelor donate Ucrainei din stocurile lor existente; (2) achiziționarea în comun de muniție de artilerie de 155 mm și de componente aferente, precum și de rachete; și (3) intensificarea sprijinului industrial, în special prin [Actul privind sprijinirea producției de muniții](#) (ASAP), cu un obiectiv de un milion de obuze în termen de 12 luni.

Deși au existat întârzieri, producția a crescut. Statele membre au livrat Ucrainei un milion de muniții de artilerie (obuze de 155 mm și rachete) până în noiembrie 2024¹¹, la opt luni după termenul din martie 2024, care fusese stabilit în martie 2023.

Sursa: Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, [Reinforcing the EU's defence industry](#), martie 2026.

⁹ [SWD\(2024\) 515](#), document de lucru al serviciilor Comisiei referitor la EDIP.

¹⁰ Euromaidan press, „[Frontline report: Europe moves fast — for once — and floods Ukraine with shells](#)”, 2 mai 2025.

¹¹ Francesco Bortoletto, „[EU managed to deliver one million shells to Kyiv](#)”, în *EU News*, 20 noiembrie 2024.

16 Atacurile hibride au afectat tot mai frecvent infrastructura europeană și s-au intensificat în ultimii ani. Printre acestea se numără sabotajul, perturbarea infrastructurilor critice, atacurile cibernetice, acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și încercările de a submina democrația și procesele electorale¹². Combinația dintre războiul convențional și atacurile hibride a determinat UE și statele sale membre să pună un accent mai puternic pe necesitatea de a extinde capacitățile tradiționale de apărare, concomitent cu integrarea dimensiunilor internă și externă ale securității și cu promovarea unei abordări a securității și pregătirii care implică întreaga societate.

17 Lăsând la o parte războiul din Ucraina, securitatea mondială s-a deteriorat și în alte privințe. Instabilitatea geopolitică și creșterea numărului de conflicte la nivel mondial, inclusiv războaiele din Orientul Mijlociu, precum și erodarea ordinii multilaterale mondiale¹³ au făcut ca autonomia strategică să devină o necesitate tot mai importantă pentru UE. În paralel cu înrăutățirea mediului de securitate, arhitectura europeană de securitate și apărare a cunoscut schimbări. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) rămâne o piatră de temelie a apărării colective pentru statele membre ale UE care sunt și [aliați NATO](#), dar Uniunea și-a intensificat eforturile de consolidare a autonomiei sale strategice și de asumare a unei părți mai mari a responsabilităților în cadrul alianței. Pentru cele 23 de state membre ale UE care sunt și aliați NATO, acest lucru s-a tradus prin creșterea angajamentelor privind cheltuielile de apărare¹⁴ și prin necesitatea unei coordonări mai strânse a dezvoltării capacităților de apărare în cadrul atât al NATO, cât și al UE.

---

¹² *Activitățile hibride ale Rusiei: sancțiuni ale UE*, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene, 21 aprilie 2026.

¹³ *Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty*, Comisia Europeană, 2025.

¹⁴ *Declarația de la summitul de la Haga* a șefilor de stat sau de guvern din statele membre ale NATO care au luat parte la reuniunea Consiliului Nord-Atlantic de la Haga din 25 iunie 2025.

18 Războiul din Ucraina a evidențiat, de asemenea, fragmentarea și complexitatea lanțurilor valorice din industria apărării și dependența puternică a acesteia de furnizori din afara UE. De la începutul războiului din Ucraina și până în iunie 2023, 78 % din achizițiile în domeniul apărării realizate de statele membre ale UE au provenit din afara UE, Statele Unite reprezentând singure 63 % din total¹⁵. Deși indicatorii de măsurare a acestei dependențe sunt diverși, ei demonstrează totuși sistematic că o parte substanțială a cheltuielilor UE pentru apărare este direcționată către furnizori din afara Uniunii, în special către Statele Unite¹⁶¹⁷. Din perspectivă istorică, SUA a exportat mult mai mult către UE decât invers¹⁸. Deși există semne timpurii ale unei diminuări a dependenței de achizițiile de armament din Statele Unite¹⁹, UE și-a intensificat achizițiile de echipamente de apărare din SUA în perioada care a urmat declanșării războiului de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei²⁰. Acest lucru a condus la apeluri tot mai insistente ca creșterea cheltuielilor europene pentru apărare să sprijine într-o măsură mai mare EDTIB.

---

¹⁵ JOIN(2024) 10, Comunicarea comună referitoare la o nouă strategie privind industria europeană de apărare.

¹⁶ Juan Mejino-López și Guntram B. Wolff, *Europe's dependence on US foreign military sales and what to do about it*, Bruegel, 13 octombrie 2025.

¹⁷ Alex Burilkov, Katelyn Bushnell, Juan Mejino-López, Thomas Morgan și Guntram B. Wolff, *Fit for war by 2030? European rearmament efforts vis-à-vis Russia*, Bruegel & Kiel Institute for the World Economy, iunie 2025.

¹⁸ Daniel Fiott, *The poison pill - EU defence on US terms?*, Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene, iunie 2019.

¹⁹ Giuseppe Spatafora, *The foreign policy-first president? US external action under Trump 2.0 – in data*, Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene, februarie 2026.

²⁰ Juan Mejino-Lopez și Guntram B. Wolff, *Europe's dependence on US foreign military sales and what to do about it*, Bruegel, 13 octombrie 2025.

19 Apelurile pentru consolidarea bazei industriale europene trebuie privite în contextul evoluțiilor tehnologice rapide și al intensificării concurenței la nivel mondial pentru accesul la resurse. Inovațiile, cum ar fi tehnologiile cuantice, biotehnologia, neurotehnologia, materialele avansate și robotica, vor ocupa un loc din ce în ce mai important în decursul următorului deceniu²¹. Acestea pot fi utilizate atât în scopuri civile, cât și militare și necesită adesea aceleași resurse. Materiile prime strategice sunt la fel de importante pentru tehnologiile verzi și digitale cum sunt pentru aplicațiile din domeniul apărării și al aerospațialului²². În prezent, UE este extrem de dependentă de importurile de astfel de materiale, adesea dintr-o singură țară terță²³. În acest mod, vulnerabilitățile EDTIB sunt legate de aspectele mai ample ale autonomiei strategice și ale securității aprovizionării. Altfel spus, alte domenii de politică integrează din ce în ce mai mult perspective legate de apărare. Interacțiunea acestor factori multipli a creat un accent tot mai pronunțat asupra urgenței consolidării capacităților de apărare.

Cadrul de guvernare ancorat în tratate

20 Instituțiile, organele, agențiile UE și statele membre au luat măsuri pentru a consolida apărarea UE de la începutul războiului de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei. Aceste acțiuni au loc în contextul unui cadru de guvernare modelat de tratate. În mod tradițional, instituțiile UE au avut un rol limitat în domeniul apărării. Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), astfel cum a fost modificat în 2007²⁴ și în vigoare din 2009, a introdus politica de securitate și apărare comună (PSAC) și a definit mai explicit rolurile actuale ale actorilor instituționali în ceea ce privește apărarea. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) completează TUE și stabilește normele de funcționare a pieței interne și a economiei UE, constituind totodată temeiul juridic al instrumentelor Uniunii destinate industriei de apărare (*figura 1*).

²¹ *Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty*, Comisia Europeană, 2025.

²² *Raportul special nr. 04/2026*: „Materiile prime critice pentru tranziția energetică – O politică nu tocmai «tare ca piatra»”.

²³ *Ibidem*.

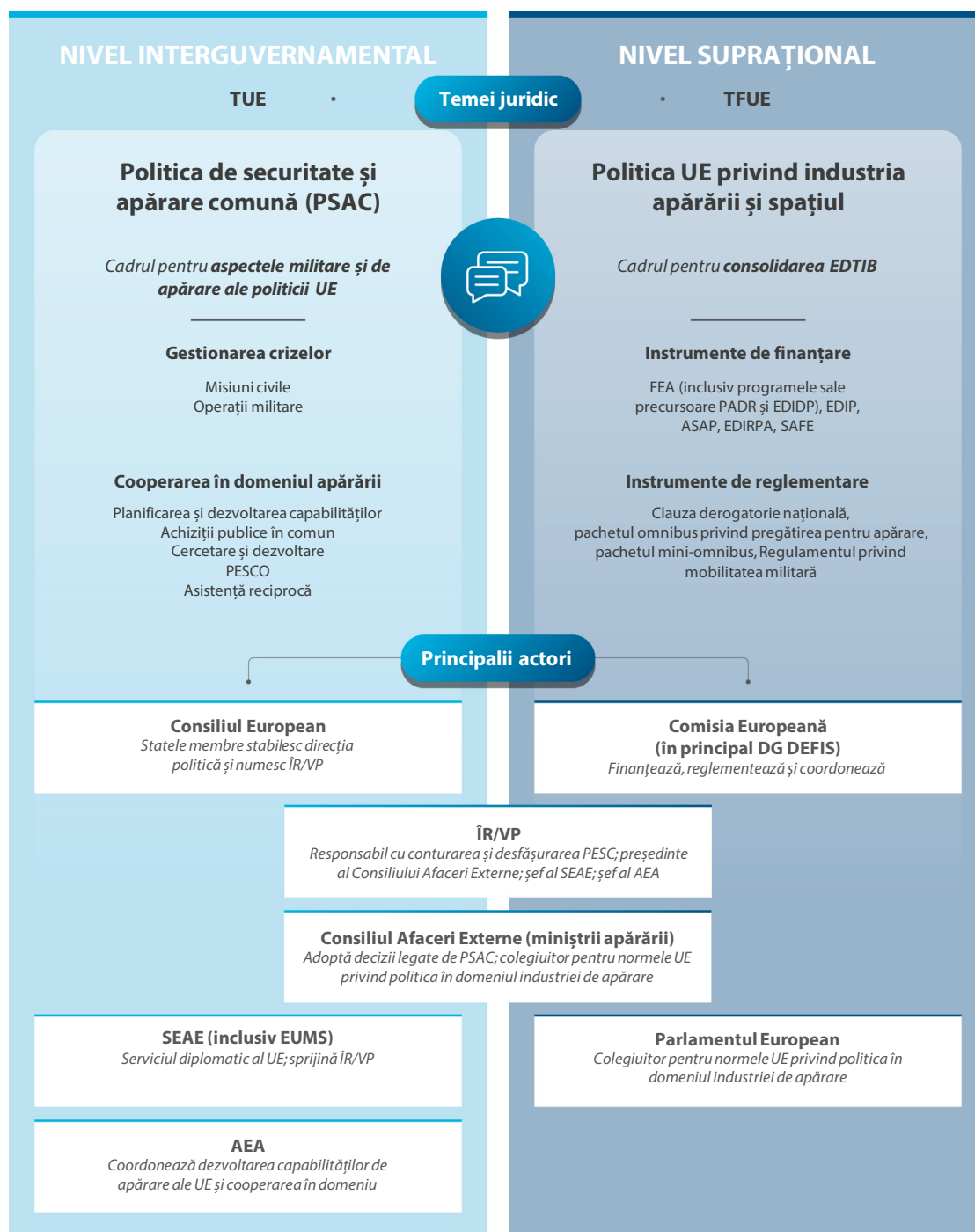
²⁴ *Tratatul de la Lisabona* de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene.

21 PSAC face parte din politica externă și de securitate comună (PESC) și se ocupă de chestiuni legate de securitatea UE, inclusiv de „definirea treptată a unei politici de apărare comune care poate conduce la o apărare comună.” La nivelul de ansamblu, politica externă a UE este condusă de Consiliul European (format din șefi de stat sau de guvern). În cadrul Consiliului UE, apărarea și securitatea sunt responsabilitățile Consiliului Afaceri Externe (format din miniștrii afacerilor externe și din miniștrii apărării atunci când pe ordinea de zi se află chestiuni legate de apărare). Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), inclusiv Statul-Major al UE (EUMS), este ramura diplomatică a UE și acționează sub autoritatea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care este, de asemenea, vicepreședinte al Comisiei Europene (ÎR/VP)²⁵. [Agenția Europeană de Apărare](#) (AEA) este o agenție a UE, înființată în 2004, care funcționează sub autoritatea Consiliului UE și sprijină Consiliul și statele membre în eforturile lor de îmbunătățire a capabilităților de apărare ale UE.

---

²⁵ Decizia [2010/427/UE](#) a Consiliului privind înființarea SEAE.

Figura 1 | Politica de apărare a UE și cadrul de guvernare

ASAP – Actul privind sprijinirea producției de muniții, **PESC** – politica externă și de securitate comună, **DG DEFIS** – Direcția Generală Industria Apărării și Spațiu, **AEA** – Agenția Europeană de Apărare, **FEA** – Fondul european de apărare, **EDIDP** – Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării, **EDIP** – Programul privind industria europeană de apărare, **EDIRPA** – Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun, **EDTIB** – baza industrială și tehnologică de apărare europeană, **SEAE** – Serviciul European de Acțiune Externă, **EUMS** – Statul-Major al Uniunii Europene, **ÎR/VP** – Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și vicepreședintele Comisiei, **PADR** – Acțiunea pregătitoare a Uniunii privind cercetarea în materie de apărare, **PESCO** – cooperarea structurată permanentă, **TUE** – Tratatul privind Uniunea Europeană, **TFUE** – Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, **SAFE** – Acțiunea pentru securitatea Europei

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza informațiilor de la Comisie, Consiliu și Parlament.

22 Cadrul juridic actual oferă statelor membre oportunități de a colabora în domeniul politicii de apărare pe bază voluntară, limitând în același timp competențele Comisiei în principal la politica privind industria de apărare. Întrucât apărarea este o expresie esențială a suveranității naționale, statele membre continuă să joace rolul principal în acest domeniu, iar politica de apărare a UE rămâne fundamental interguvernamentală, cu norme și proceduri specifice care sunt diferite de cele aplicabile altor politici ale UE. În consecință, apărarea rămâne ferm ancorată în statele membre, cu limite în ceea ce privește acțiunea supranațională a UE. Aceasta înseamnă că Consiliul are o poziție centrală în ceea ce privește politica de apărare a UE și reprezintă principalul for decizional în acest domeniu, deciziile privind PESC și PSAC fiind luate, de regulă, prin unanimitate.

23 PSAC este cadrul UE pentru gestionarea crizelor și cooperarea în domeniul apărării, permițând statelor membre să întreprindă misiuni și operații civile și militare PSAC în afara UE, ca parte a abordării integrate a Uniunii în materie de conflicte și crize externe²⁶. Această politică sprijină menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, adesea în cooperare cu organizații internaționale precum Organizația Națiunilor Unite (ONU) și NATO. UE a lansat numeroase misiuni civile și operații militare în străinătate în cadrul PSAC. Misiunile civile sunt finanțate din bugetul UE și se bazează pe capacitățile puse la dispoziție de statele membre (articolul 42 TUE). În temeiul articolului 41 alineatul (2) TUE, cheltuielile aferente operațiilor cu implicații militare sau din domeniul apărării nu pot, în principiu, să fie finanțate din bugetul UE. Prin urmare, costurile misiunilor și operațiilor militare sunt finanțate în principal de statele membre participante prin intermediul unor mecanisme interguvernamentale specifice și al contribuțiilor naționale. Modalitățile de finanțare variază în funcție de misiunea sau operația în cauză²⁷.

²⁶ [Politica de securitate și apărare comună](#), SEAE, 24 septembrie 2025.

²⁷ Bruno Bilquin, [EU missions and operations abroad](#), Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, 29 octombrie 2024.

24 Cadrul de colaborare pentru statele membre include, de asemenea, mai multe inițiative și entități bazate pe tratate care sunt finanțate în afara bugetului, prin contribuții ale statelor membre. Printre acestea se numără, de exemplu, [AEA](#), care este un actor-cheie în sprijinirea dezvoltării capabilităților de apărare și în promovarea colaborării în domeniul apărării în UE, sau [cooperarea structurată permanentă](#) (PESCO). Activată în 2017 de 23 de state membre și numărând în prezent 26 de participanți, PESCO este un cadru de cooperare bazat pe tratate utilizat pentru a planifica, a dezvolta și a investi în comun în dezvoltarea capabilităților și pentru a spori gradul de pregătire operațională, interoperabilitatea și eficacitatea forțelor armate prin angajamente obligatorii din punct de vedere juridic. Secretariatul PESCO este alcătuit din reprezentanți ai AEA și ai SEAE, inclusiv ai EUMS. În perioada 2017-2025, [PESCO](#) a generat în total 83 de proiecte de colaborare (dintre care 74 sunt încă în desfășurare) în domeniile terestru, maritim, aerian, spațial și cibernetic.

25 [Articolul 42 alineatul \(7\) TUE](#) constituie temeiul juridic al clauzei de asistență reciprocă a UE. Odată activată această clauză de un stat membru care a fost atacat pe teritoriul său, celelalte state membre au obligația de a acorda ajutor și asistență prin toate mijloacele de care dispun. Această asistență trebuie să fie în concordanță cu angajamentele asumate în cadrul NATO (pentru statele membre care sunt și aliați NATO) și nu poate fi contrară caracterului specific al politicii de securitate și apărare a statelor membre (pentru cele care nu sunt aliați NATO). Clauza a fost invocată o singură dată, de către Franța, în urma atacurilor teroriste din noiembrie 2015. Statele membre ale UE organizează periodic discuții bazate pe scenarii și desfășoară exerciții pentru a asigura o mai bună înțelegere cu privire la punerea în aplicare a clauzei, pentru a spori gradul de pregătire și pentru a consolida reziliența. Începând din martie 2026, după ce Ciprul a fost vizat de drone în timpul războiului dintre Iran, Israel și Statele Unite, discuțiile privind modul de operaționalizare a clauzei s-au intensificat pentru a aborda provocările legate de aplicarea sa practică²⁸.

---

²⁸ „EU to game out bloc’s mutual assistance clause in case of attack”, în *Politico*, 17 aprilie 2026.

26 TFUE conferă Comisiei competența de a sprijini competitivitatea industriei europene de apărare. Acest domeniu de politică permite Comisiei să faciliteze cooperarea dintre statele membre în materie de cercetare, dezvoltare și producție în domeniul apărării, fără a aduce atingere prerogativei statelor membre de a-și stabili propriile priorități și strategii naționale de apărare. Prin promovarea politicii privind industria de apărare, Comisia poate juca un rol în consolidarea EDTIB prin inițiative care încurajează investițiile comune. În domeniul apărării, tratatele conferă Comisiei în principal competențe care se încadrează în atribuțiile sale tradiționale legate de piața internă, comerț și industrie. Prin decizii și concluzii ale Consiliului, statele membre pot însărcina și invita Comisia să ia inițiative suplimentare în sectorul apărării.

Grad crescut de ambiție al UE

27 În special începând din 2022, statele membre ale UE au recunoscut tot mai mult că Uniunea trebuie să își consolideze capacitatea de acțiune în domeniul securității și apărării. Această evoluție a marcat o schimbare în politica de apărare a UE, de la gestionarea crizelor și răspunsurile în situații de criză în afara UE la un accent mai puternic pe pregătirea pentru apărare a statelor membre.

28 La 11 martie 2022, la doar două săptămâni de la începerea războiului de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei, șefii de stat și de guvern din UE au prezentat [Declarația de la Versailles](#), care solicita consolidarea capabilităților de apărare ale UE și noi măsuri decisive în direcția consolidării suveranității europene. La scurt timp a urmat [Busola strategică pentru securitate și apărare](#), care a stabilit un plan de creștere a autonomiei strategice a UE și de transformare a Uniunii într-un furnizor de securitate mai puternic și mai capabil pentru cetățenii săi. Elaborată sub conducerea ÎR/VP, în strânsă cooperare cu Comisia și cu AEA, Busola strategică a fost aprobată de toate cele 27 de state membre la 22 martie 2022 și a marcat un moment de referință pentru politica europeană de securitate și apărare, constituind un cadru general definit și susținut de statele membre. Ca răspuns la apelul Consiliului pentru un grad sporit de ambiție în ceea ce privește apărarea UE, Comisia și ÎR/VP au prezentat o [analiză a deficitelor de investiții în domeniul apărării](#) care trebuiau eliminate pentru a atinge aceste noi ambiții.

29 Pentru a sprijini acest nou nivel de ambiție, Comisia și SEAE (inclusiv EUMS) se străduiesc, de asemenea, să completeze și să multiplice eforturile individuale de apărare ale statelor membre în vederea „construir[ii] unei veritabile Uniuni europene a apărării”²⁹. Comisia și ÎR/VP au prezentat mai multe inițiative și documente strategice menite să asigure pregătirea pentru apărare până în 2030 (*figura 2*). Documentul strategic central este *Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030*, care stabilește opțiuni pentru ca statele membre să colaboreze și să își unească eforturile în vederea eliminării lacunelor în materie de capabilități și a consolidării EDTIB. În conformitate cu *Foaia de parcurs privind pregătirea pentru apărare 2030*, pregătirea pentru apărare implică dezvoltarea și dobândirea capabilităților necesare pentru un război modern. Aceasta înseamnă că Europa trebuie să dispună de o bază industrială de apărare care să îi ofere un avantaj strategic și independența de care are nevoie, alături de inovații de vârf și o producție de masă rapidă în momente critice³⁰.

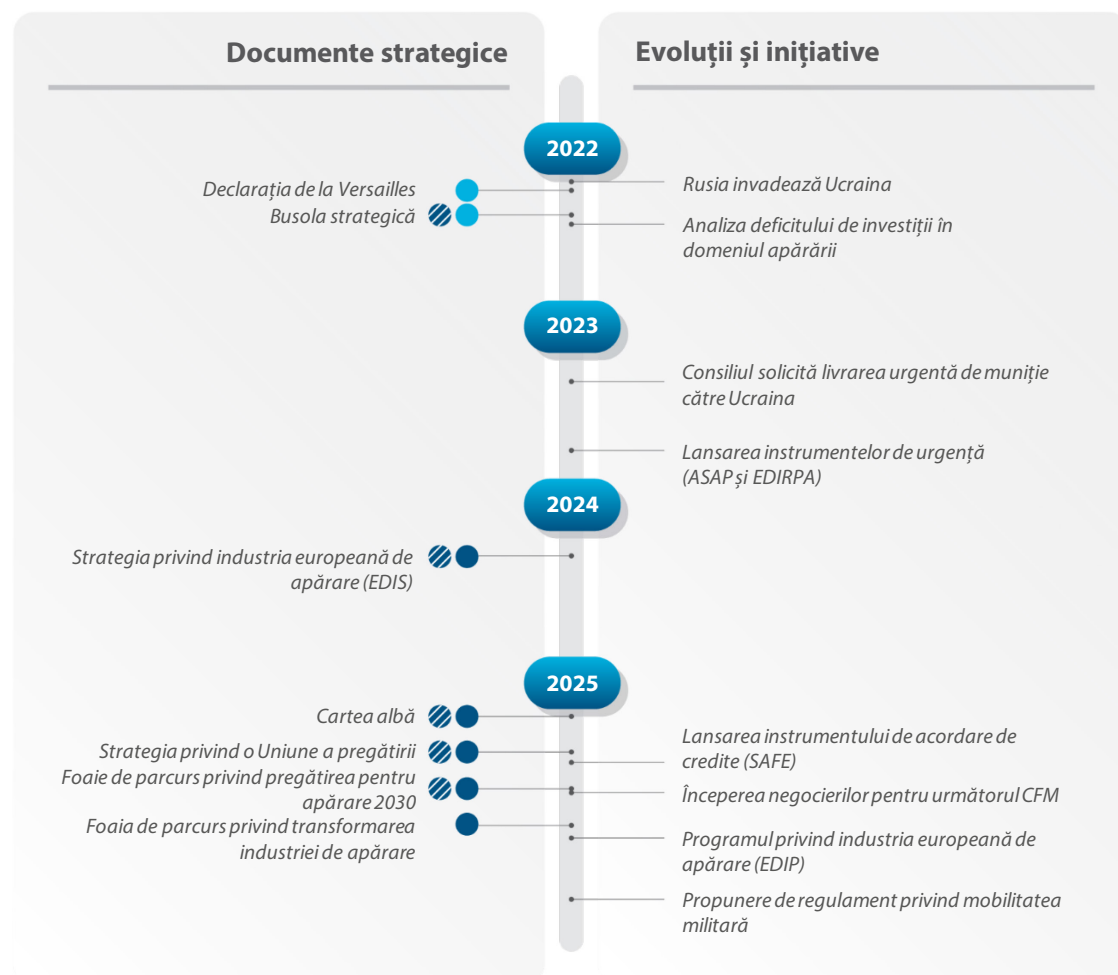
²⁹ „Europa – în fața unei alegeri. Orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024-2029”, Ursula von der Leyen, 18 iulie 2024.

³⁰ JOIN(2025) 27, Comunicare comună referitoare la Foaia de parcurs privind pregătirea pentru apărare 2030.

Figura 2 | Cronologia documentelor strategice și a inițiativelor relevante

Autorii documentelor:

- Comisia
- Consiliul
- ÎR/VP

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza informațiilor de la Comisie, Consiliu și Parlament.

30 Pentru a consolida cadrul strategic de bază în domeniul apărării, Comisia și ÎR/VP lucrează, de asemenea, la o abordare „holistică” a pregătirii pentru conflicte și crize, care integrează dimensiunile apărării și securității. Ca un pas recent în această direcție, [Strategia privind o uniune a pregătirii](#) din 2025 completează obiectivul strategic al pregătirii pentru apărare. Strategia se axează pe trei abordări: o abordare integrată care ia în calcul toate riscurile, o abordare la nivelul întregii societăți și o abordare la nivelul întregii administrații. Aceasta presupune pregătirea pentru toate tipurile de riscuri, în locul tratării lor separate. Totodată, presupune implicarea tuturor sectoarelor, organizațiilor și cetățenilor, pentru a asigura coordonarea și colaborarea între autoritățile și structurile guvernamentale, precum și corelarea dimensiunii externe a securității cu măsurile de pregătire adoptate în UE.

31 Apariția unor noi tehnologii care sunt relevante atât pentru utilizarea civilă, cât și pentru cea militară, precum și preocuparea generală față de reziliența lanțurilor valorice au determinat, de asemenea, UE să analizeze modalitățile prin care poate valorifica sinergiile dintre domeniul civil și cel militar³¹. Caracterul evolutiv al conflictelor moderne, care se bazează din ce în ce mai mult pe tehnologii disruptive, face ca avantajul tehnologic să fie un factor decisiv pentru superioritatea militară.

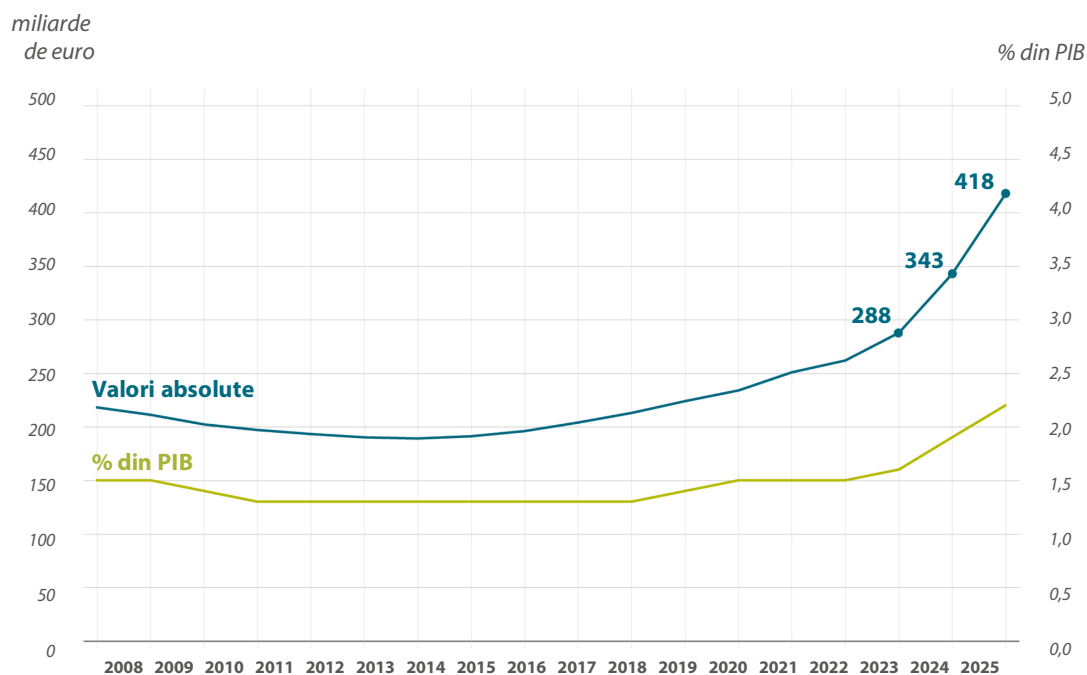
Acțiunea UE: consolidarea pregătirii și structurarea intervenției în domeniul apărării

Creșterea puternică a cheltuielilor pentru apărare ale statelor membre și proliferarea instrumentelor financiare ale UE

32 Începând din 2022, au fost mobilizate resurse financiare suplimentare atât la nivelul UE, cât și la nivelul fiecărui stat membru, pentru a remedia efectele anilor de subinvestiții. Ca răspuns la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, bugetele anuale colective ale statelor membre din UE pentru apărare au crescut puternic, de la 262 de miliarde de euro în 2022 la un total combinat de 418 miliarde de euro în 2025 (*figura 3*). În 2026, bugetele statelor membre ar trebui să atingă o valoare totală estimată de 454 de miliarde de euro. În ansamblu, cheltuielile combinate pentru apărare ale statelor membre (la prețuri constante) au crescut cu 78,6 % între 2020 și 2025³².

³¹ COM(2025) 484, Comunicarea Comisiei referitoare la raportul de analiză prospectivă strategică pe 2025.

³² Agenția Europeană de Apărare, *Defence Data 2025–2026*.

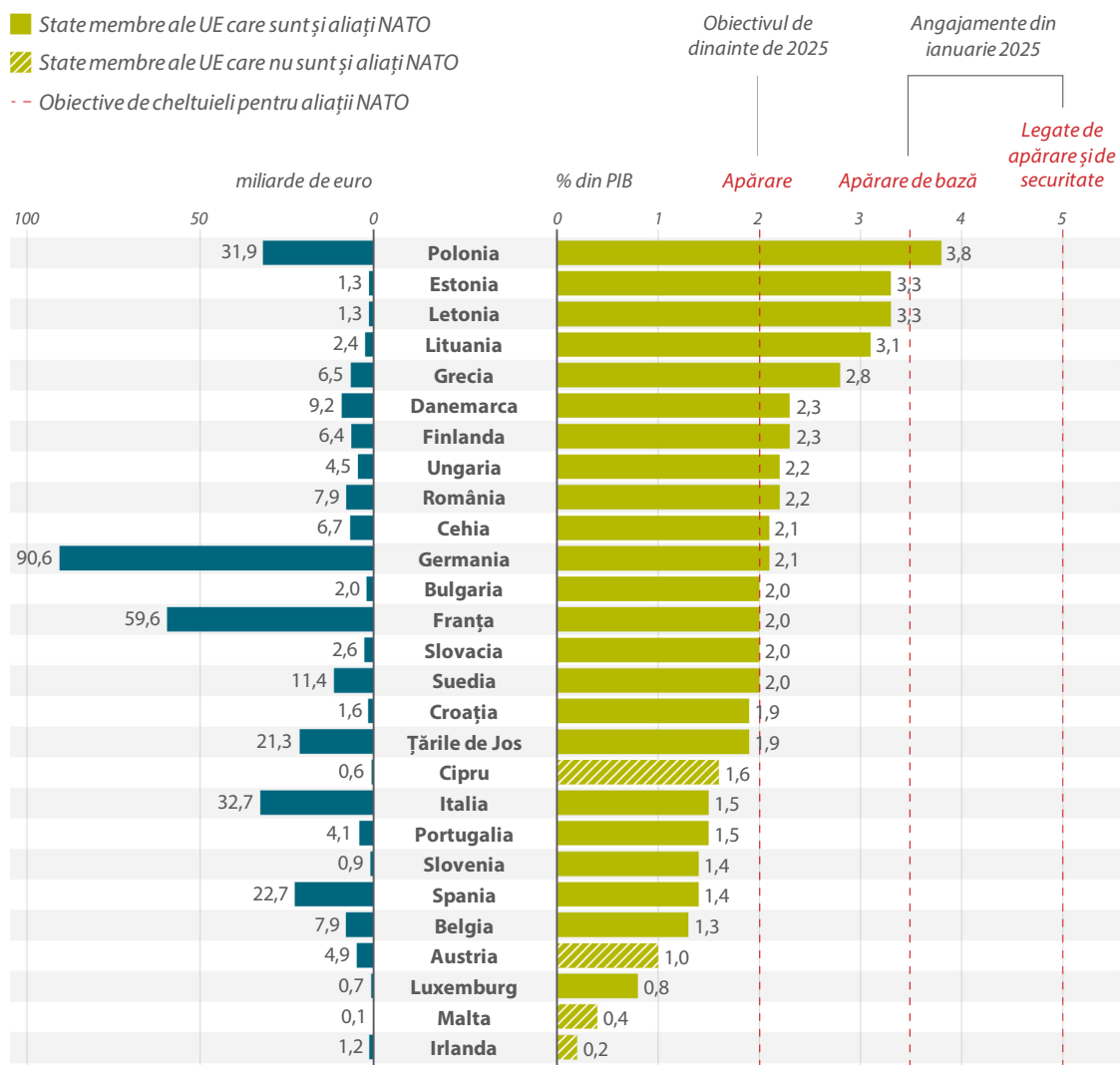
Figura 3 | Cheltuielile pentru apărare ale statelor membre ale UE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza AEA, *Defence Data 2025-2026* (pentru valorile absolute) și a portalului AEA de date din domeniul apărării (pentru ponderile din PIB).

33 În 2014, aliații NATO au convenit să cheltuiască cel puțin 2 % din PIB-ul lor anual pentru apărare³³. În 2025, aceștia s-au angajat să atingă obiective mai ambițioase, și anume 3,5 % pentru cheltuielile de bază pentru apărare și 1,5 % pentru cheltuielile legate de apărare și securitate (de exemplu, pentru a proteja infrastructura critică, a apăra rețelele, a asigura pregătirea civilă și reziliența, a inova și a consolida baza industrială pentru apărare), aducând totalul la 5 % din PIB-ul anual până în 2035. *Figura 4* prezintă cheltuielile pentru apărare ale statelor membre ale UE ca procent din PIB pentru anul 2024. Potrivit AEA, toți aliații NATO din UE au atins sau au depășit în 2025 obiectivul de 2 % din cheltuielile pentru apărare³⁴.

³³ Declarația de la summitul din Țara Galilor, NATO, 5 septembrie 2014.

³⁴ *Defence expenditures and NATO's 5 % commitment*, NATO, 10 aprilie 2026.

Figura 4 | Cheltuielile pentru apărare ale statelor membre ale UE în 2024

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza AEA, *Defence Data 2024-2025*.

34 Aceste resurse sporite sunt utilizate pentru a consolida capabilitățile militare naționale și pentru a remedia lacunele de capabilități existente de mult timp (punctul 29). În același timp, o parte din aceste cheltuieli au fost direcționate către sprijinul militar pentru Ucraina, fie prin asistență bilaterală, fie prin intermediul Instrumentului european pentru pace (IEP) (caseta 2). Mai precis, 6,4 miliarde de euro din cei aproximativ 75,2 miliarde de euro pe care UE și statele membre i-au mobilizat sub formă de sprijin militar pentru Ucraina în perioada 2022-2025³⁵ sunt direcționați prin IEP.

³⁵ *Sprijinul militar acordat de UE Ucrainei*, Consiliul European, 24 aprilie 2026.

Caseta 2

Instrumentul european pentru pace (IEP)

IEP a fost creat în martie 2021 ca fond în afara bugetului UE și are doi piloni.

- Măsurile de asistență: sunt utilizate din ce în ce mai frecvent pentru a sprijini livrarea de echipamente militare letale și neletale către țările partenere (cum ar fi muniție, rachete, echipamente de protecție, truse de prim ajutor).
- Operațiunile: finanțează costurile comune ale misiunilor și operațiilor militare PSAC (majoritatea costurilor sunt suportate de statele membre participante). Una dintre principalele misiuni în curs este misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei (EUMAM Ucraina) ([caseta 5](#)).

Sprijinul financiar total alocat prin IEP pentru perioada 2021-2027 s-a ridicat la 17 miliarde de euro, din care aproximativ două treimi au fost alocate Ucrainei.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza [Instrumentului european pentru pace – Consiliul](#).

35 EDTIB rămâne extrem de fragmentată, dominată de „campioni naționali” care deserveșc în primul rând piețele interne, în timp ce principalele lor piețe de export sunt în afara UE³⁶. În 2021, doar aproximativ 18 % din totalul echipamentelor de apărare achiziționate de statele membre au fost procurate în regim colaborativ, iar numai 7 % din cheltuielile pentru cercetare și tehnologie în domeniul apărării au fost realizate în regim de cooperare. Acest procent se situează cu mult sub nivelurile de referință de 35 % și, respectiv, 20 % (care nu sunt transpuse în obiective naționale obligatorii) stabilite în noiembrie 2007 de Comitetul director la nivel ministerial al AEA³⁷. Atât achizițiile colaborative de echipamente de apărare, cât și cheltuielile în regim de cooperare pentru cercetare și tehnologie au rămas sub nivelurile de referință stabilite la introducerea acestora³⁸. Or, începând din 2022, AEA nu a raportat sistematic cu privire la situația achizițiilor publice colaborative din cauza datelor incomplete furnizate de statele membre. AEA a afirmat că instrumentele UE vor conduce probabil la o creștere a achizițiilor publice colaborative, dar că o mai bună urmărire în statele membre ar fi esențială pentru evaluarea impactului mecanismelor de sprijin financiar³⁹.

---

³⁶ George, M., *et al.*, *Trends in International Arms Transfers 2024*, Institutul Internațional pentru Cercetare în domeniul Păcii de la Stockholm, martie 2025.

³⁷ Comunicatul de presă *EU Ministers adopt Framework for Joint European Strategy in Defence R&T* (Bruxelles, 19 noiembrie 2007) și Portalul de date privind apărarea.

³⁸ *Defence Data 2020-2021: Key findings and analysis*, Agenția Europeană de Apărare, 2022 (figura 12).

³⁹ *Defence Data 2024-2025*, Agenția Europeană de Apărare, 2025.

36 Prin diverse inițiative din ultimii ani, UE a mobilizat o serie de instrumente financiare menite să promoveze o cooperare transfrontalieră sporită în sectorul apărării și să încurajeze statele membre să dezvolte și să achiziționeze în comun produse și capacități din domeniul apărării (*figura 5*). Fiecare instrument vizează obiective specifice în diferite etape ale ciclului de viață al dezvoltării capacităților.

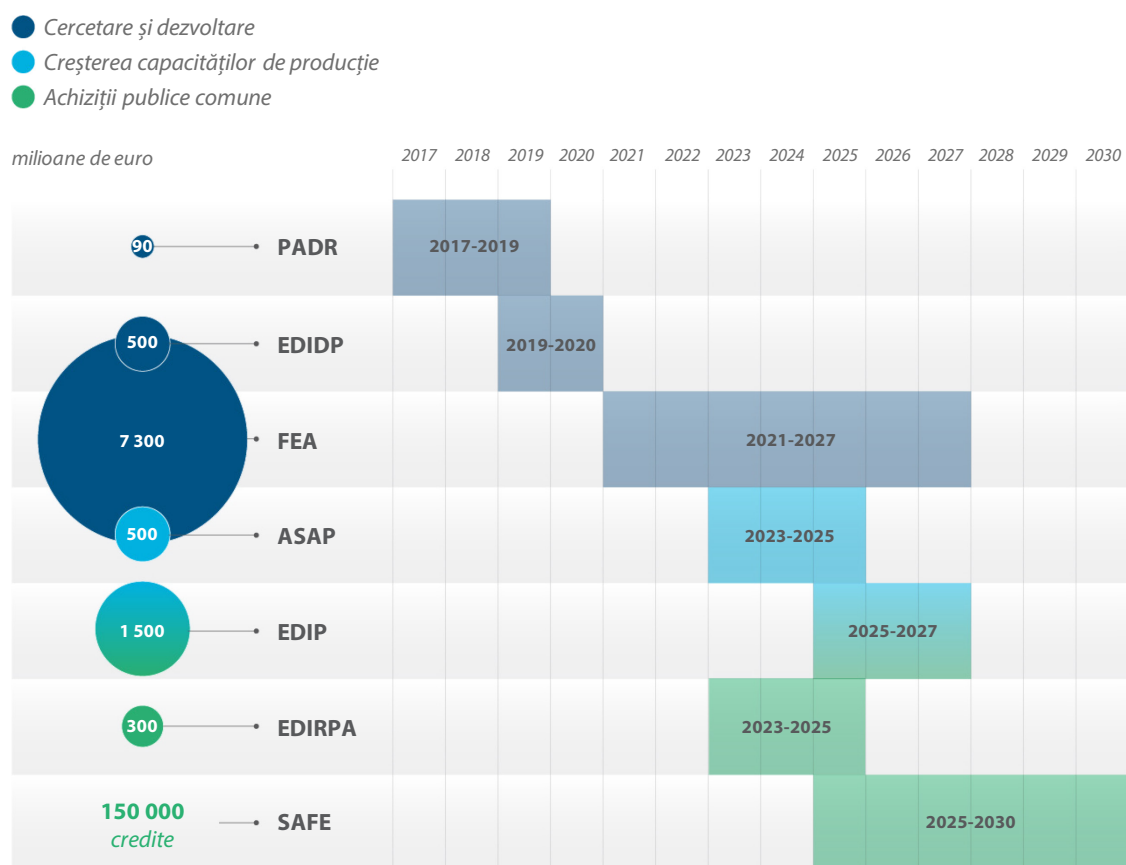
- **Cercetare și dezvoltare colaborativă în domeniul echipamentelor de apărare:** precedat de două programe precursore⁴⁰, [Fondul european de apărare](#) (FEA) finanțează proiecte colaborative de cercetare și dezvoltare care implică consorții din cel puțin trei state membre. Scopul său este de a consolida EDTIB și de a reduce fragmentarea. În cadrul acestui instrument, Schema UE de inovare în domeniul apărării propune un set specific de măsuri pentru a atrage și a sprijini întreprinderile nou-înființate și IMM-urile. FEA dispune de un buget de 7,3 miliarde de euro în cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027, din care 1,5 miliarde de euro sunt direcționați către inițiativa [platforma „Tehnologii strategice pentru Europa”](#). Până în aprilie 2026, fuseseră selectate 281 de proiecte în cadrul cererilor de propuneri lansate între 2021 și 2025⁴¹.
- **Capacități de producție industrială:** după faza de cercetare și dezvoltare, următoarele etape firești sunt fabricația și creșterea capacității de producție industrială. [Actul privind sprijinirea producției de muniții](#) (ASAP) dispune de 500 de milioane de euro și este menit să consolideze și să intensifice producția de muniții la nivelul de ansamblu al Europei. Principalul său obiectiv este de a sprijini livrarea urgentă de muniție și rachete către Ucraina și de a ajuta statele membre să își refacă stocurile. În martie 2024, Comisia a selectat 31 de proiecte pentru 2024 și 2025 cu scopul de a ajuta industria europeană în cinci sectoare: explozivi, pulberi, obuze, rachete și capacități de testare.
- **Cooperarea în domeniul achizițiilor publice pentru sectorul apărării:** scopul [Actului privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun](#) (EDIRPA)⁴² este de a sprijini achiziții publice mai eficiente în domeniul apărării, cu o finanțare de 300 de milioane de euro de la bugetul UE. În noiembrie 2024, au fost selectate cinci propuneri în trei domenii prioritare [muniție, apărare antiaeriană și antirachetă, platforme și înlocuirea sistemelor moștenite (depășite)], implicând în total 20 de state membre, cu o medie de șase participanți per proiect.

⁴⁰ Acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare (PADR) și [Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării](#) (EDIDP).

⁴¹ [Fondul european de apărare \(FEA\) – Pagina de internet oficială a Comisiei Europene – Industria apărării și spațiul](#).

⁴² [Regulamentul \(UE\) 2023/2418](#) de instituire a unui instrument pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA).

Figura 5 | Instrumente de finanțare pentru industria de apărare a UE, finanțate sau garantate de bugetul UE, situația în 2026

PADR – Acțiunea pregătitoare a Uniunii privind cercetarea în materie de apărare

EDIDP – Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării

FEA – Fondul european de apărare

ASAP – Actul privind sprijinirea producției de muniții

EDIP – Programul privind industria europeană de apărare

EDIRPA – Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun

SAFE – Acțiunea pentru securitatea Europei

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza informațiilor de la Comisie, Consiliu și Parlament.

37 Programul privind industria europeană de apărare (EDIP) introduce o abordare distinctă în setul de instrumente de apărare ale UE gestionate de Comisie. EDIP combină măsuri normative, financiare și de coordonare într-un singur instrument (*anexa I*). În valoare de 1,5 miliarde de euro în perioada 2026-2027, acesta „urmărește să asigure pregătirea industriei apărării prin reducerea decalajului dintre măsurile de urgență pe termen scurt, cum ar fi EDIRPA și ASAP, și o abordare structurală, pe termen lung”.

38 Spre deosebire de instrumentele de apărare ale UE menționate anterior, care iau forma granturilor, Instrumentul „Acțiunea pentru securitatea Europei” (SAFE), în valoare de 150 de miliarde de euro, adoptat în mai 2025, oferă statelor membre credite în condiții avantajoase – finanțate prin împrumuturi ale UE de pe piețele de capital – pe baza unor planuri naționale de investiții în industria de apărare și a acordurilor de împrumut și a acordurilor operaționale ulterioare. Până la începutul anului 2026, 19 state membre⁴³ își exprimaseră interesul de a participa și, până la jumătatea lunii aprilie a aceluiași an, Consiliul adoptase decizii de punere în aplicare pentru toate, cu excepția Ungariei. Statele membre beneficiare rambursează creditele, de regulă, pe perioade lungi de scadență de până la aproximativ 45 de ani⁴⁴. În același timp, aceste credite sunt acordate în anumite condiții, cum ar fi existența unei cerințe privind achizițiile publice în comun și a unor norme privind originea componentelor, locul de stabilire și controlul contractanților (*anexa II*) și contribuția la obiective precum asigurarea interoperabilității și a interschimbabilității în întreaga UE. Luate împreună, aceste elemente consolidează rolul Comisiei în conturarea politicii industriale de apărare a UE. *Anexa III* prezintă o imagine de ansamblu a finanțării din partea UE pe state membre și pe instrumente, pe baza datelor disponibile.

39 În perspectiva următorului CFM 2028-2034, Comisia a propus consolidarea mai multor instrumente de apărare existente într-un singur vehicul de finanțare, și anume Fondul european pentru competitivitate (FEC)⁴⁵. Această configurație reflectă intenția UE de a raționaliza inițiativele fragmentate actuale, acordând în același timp prioritate investițiilor menite să consolideze reziliența și să sprijine baza industriei de apărare, pe tot parcursul ciclului de investiții, de la cercetare și dezvoltare până la achiziții și mentenanță. Alocarea prevăzută în cadrul FEC pentru reziliență și securitate, industria de apărare și spațiu constituie cea mai mare componentă ca volum a fondului, reprezentând aproximativ 125 de miliarde de euro (la prețuri curente) dintr-un total de 234 de miliarde de euro, adică circa 53 % din alocarea globală propusă. În plus, *Fondul european* propus pentru perioada 2028-2034 include, de asemenea, sprijinirea capabilităților de apărare și a securității ca unul dintre obiectivele sale specifice.

⁴³ Belgia, Bulgaria, Cehia, Croația, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Spania. *Acțiunea pentru securitatea Europei – site-ul Comisiei*.

⁴⁴ *Regulamentul (UE) 2025/1106 al Consiliului* de instituire a Instrumentului „Acțiunea pentru securitatea Europei” (SAFE) prin consolidarea industriei europene de apărare.

⁴⁵ *Propunere de regulament* al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului european pentru competitivitate („FEC”), inclusiv a programului specific pentru activități de cercetare și inovare în domeniul apărării, 16 iulie 2025.

40 Majoritatea instrumentelor de finanțare a apărării menționate mai sus includ clauze care se referă la „principiul preferinței UE”. Pentru a consolida EDTIB și a reduce dependența de țări terțe (adică alte țări decât statele membre ale UE și țările asociate), acest principiu impune ca produsele și componentele din domeniul apărării finanțate prin instrumente ale UE să provină în principal de la entități stabilite și care își desfășoară activitatea în UE sau în țările asociate. Clauzele specifică, de asemenea, cine ar trebui să poată aduce modificări proiectării produsului și cine deține proprietatea intelectuală (*anexa II*).

Norme actualizate pentru facilitarea accesului la fonduri și îmbunătățirea mobilității militare

41 Modificările recente aduse normelor existente ale UE s-au axat pe simplificarea accesului la finanțare pentru inițiativele din domeniul apărării, fie prin simplificarea normelor, fie prin permiterea redirectionării fondurilor necheltuite din alte programe către apărare, inclusiv către mobilitatea militară. Modificările sunt menite, de asemenea, să elimine barierele de ordin normativ din calea mobilității militare. În continuare sunt prezentate două exemple.

- Începând din 2025, statele membre au posibilitatea de a [sprijini investițiile în domeniul apărării și al capacităților cu dublă utilizare prin intermediul fondurilor politicii de coeziune](#). Astfel, statele membre au reprogramat 11,9 miliarde de euro din fondurile politicii de coeziune din perioada 2021-2027 pentru a-și consolida capacitățile industriei de apărare, mobilitatea militară, pregătirea civilă și dezvoltarea competențelor⁴⁶.
- De asemenea, statele membre au posibilitatea de a redirectiona către apărare fonduri necheltuite în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) post-COVID⁴⁷. De exemplu, în mai 2025, Comisia a aprobat cererea Poloniei de a realoca aproape 6 miliarde de euro din fondurile MRR către investiții în domeniul apărării până la sfârșitul anului 2026⁴⁸.

⁴⁶ Comunicatul de presă al Comisiei Europene, [€34.6 billion in cohesion policy funds reallocated to address EU's strategic priorities](#), 25 martie 2026.

⁴⁷ Articolul 5 din [Regulamentul \(UE\) 2025/2643](#) de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare („Regulamentul privind EDIP”).

⁴⁸ „Brussels approves Poland's use of post-COVID funds for defence”, în *Euronews*, 27 mai 2025.

Anexa III prezintă o imagine de ansamblu a finanțării din partea UE pe state membre și pe instrumente, pe baza datelor disponibile.

42 Au existat și alte modificări importante ale cadrului de reglementare al UE.

- Au fost aduse modificări menite să faciliteze utilizarea a cinci programe și inițiative⁴⁹ existente ale UE pentru finanțarea proiectelor cu aplicații cu dublă utilizare sau în domeniul apărării, în special prin pachetul de măsuri „mini-omnibus pentru apărare”⁵⁰.
- **Pachetul omnibus privind pregătirea pentru apărare** a propus o și mai mare simplificare a cadrelor juridice și administrative legate de pregătirea pentru apărare, cum ar fi prin accelerarea acordării autorizațiilor pentru proiectele de pregătire pentru apărare și prin relaxarea cerințelor de mediu.
- În paralel, până la jumătatea anului 2026, 18 state membre⁵¹ beneficiaseră de o flexibilitate bugetară suplimentară prin activarea clauzei derogatorii naționale. Astfel, un stat membru poate să depășească temporar limitele bugetare (în perioada 2025-2028) dacă acest lucru rezultă din creșterea cheltuielilor pentru apărare, respectând în același timp anumite condiții (de exemplu, cheltuieli suplimentare maxime de până la 1,5 % din PIB pe an dincolo de traiectoria bugetară normală). Comisia a estimat că, dacă toate statele membre ar utiliza această flexibilitate la nivelul maxim permis, clauza ar putea crea în perioada respectivă o marjă de manevră bugetară suplimentară de aproximativ 650 de miliarde de euro pentru cheltuielile pentru apărare în ansamblul UE⁵². Este însă probabil ca utilizarea efectivă a clauzei să fie mult mai redusă⁵³.

⁴⁹ Platforma „Tehnologii strategice pentru Europa”, Fondul european de apărare, programul Europa digitală, Orizont Europa, Mecanismul pentru interconectarea Europei.

⁵⁰ Comunicat de presă al Consiliului UE, *Investițiile UE în apărare: Consiliul și Parlamentul convin să sprijine investiții mai rapide, mai flexibile și mai coordonate în apărarea europeană*, 5 noiembrie 2025.

⁵¹ Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Germania, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania.

⁵² Sebastian Clapp, *EU defence funding*, EPRS, octombrie 2025.

⁵³ *The National Escape Clause in practice: Early evidence from the 2025 European Semester*.

43 Pe lângă mobilizarea de fonduri suplimentare, atât Comisia, cât și Banca Europeană de Investiții (BEI) au introdus ajustări ale cadrelor de reglementare existente pentru a facilita și a accelera investițiile în activități din domeniul apărării. În conformitate cu propunerile aprobate de liderii UE în cadrul [reuniunii extraordinare a Consiliului European din 6 martie 2025](#), Consiliul de administrație al BEI a extins și mai mult criteriile de eligibilitate pentru finanțarea sectorului european de securitate și apărare, în vederea limitării excluderilor posibile⁵⁴. În plus, de la adoptarea Inițiativei strategice pentru securitatea europeană în valoare de 8 miliarde de euro în martie 2022, BEI sprijină investiții în proiecte cu dublă utilizare din domeniul securității și apărării. Mai precis, BEI finanțează proiecte de cercetare, inovare și infrastructură cu relevanță atât civilă, cât și militară, inclusiv în domenii precum spațiul, securitatea cibernetică, inteligența artificială și protecția infrastructurii critice.

44 În completarea finanțării disponibile prin Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) pentru infrastructura de transport în perioada 2021-2027, Comisia și ÎR/VP au prezentat un [pachet privind mobilitatea militară](#) în noiembrie 2025. Scopul acestuia este de a facilita circulația personalului și a activelor militare între statele membre ([caseta 3](#)). Pentru a sprijini investițiile conexe, propunerea Comisiei pentru următorul CFM (2028-2034) insistă asupra unei creșteri de zece ori a bugetului disponibil pentru mobilitatea militară, de la 1,7 miliarde de euro în actualul CFM la un buget propus de 17,7 miliarde de euro în viitorul MIE.

---

⁵⁴ [EIB steps up financing for European security and defence and critical raw materials](#), BEI, 21 martie 2025.

Caseta 3

Pachetul privind mobilitatea militară

Capacitatea statelor membre ale UE de a răspunde la crize este limitată de obstacolele persistente în calea circulației transfrontaliere a personalului și a echipamentelor militare. Așadar, mobilitatea militară a fost identificată ca fiind o prioritate-cheie atât în [Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030](#), cât și în [Foaia de parcurs privind pregătirea pentru apărare 2030](#). Acest aspect a fost, de asemenea, identificat ca fiind un domeniu prioritar pentru cooperarea UE-NATO. În martie 2018, Comisia și ÎR/VP au lansat un [plan de acțiune privind mobilitatea militară](#), care a fost revizuit în 2022 ([Planul de acțiune 2.0](#)).

Deficiențele de concepție și rezultatele mixte au frânat însă punerea în aplicare a Planului de acțiune 2.0, aspect subliniat în [Raportul special al Curții din 2025 privind mobilitatea militară](#). În acest raport, Curtea a recomandat îmbunătățiri în diferite domenii, inclusiv guvernanta, previzibilitatea finanțării și selectarea proiectelor de infrastructură cu dublă utilizare. În consecință, în noiembrie 2025, Comisia și ÎR/VP au propus un pachet privind mobilitatea militară pentru a rezolva aceste probleme. Pachetul combină o [propunere de regulament](#) cu o [comunicare comună](#) și stabilește măsuri menite să eficientizeze procedurile transfrontaliere și să îmbunătățească coordonarea.

Elaborat în strânsă coordonare cu AEA și după consultarea NATO, pachetul urmărește să creeze un spațiu de mobilitate militară la nivelul UE până la sfârșitul anului 2027, ca un prim pas către realizarea treptată a unui „spațiu Schengen militar”.

Un cadru de guvernanta în evoluție

45 Deși cadrul de guvernanta pentru politica de apărare a UE rămâne definit în principal de tratate (punctul [20](#)), importanța tot mai mare a chestiunilor legate de apărare este reflectată de o serie de evoluții recente.

- Comisia a înființat Direcția Generală Industria Apărării și Spațiu (DG DEFIS) în ianuarie 2020, aceasta fiind prima direcție generală a Comisiei dedicată în mod specific politicii privind industria spațială și de apărare.
- În 2024, Comisia a atribuit – pentru prima dată – un portofoliu specific al unui comisar responsabil cu apărarea și spațiul, ceea ce reflectă importanța politică tot mai mare acordată acestui domeniu.
- Parlamentul European și-a consolidat controlul în decembrie 2024 prin transformarea Subcomisiei pentru securitate și apărare (SEDE) într-o comisie cu drepturi depline, sporindu-i atribuțiile legislative, de control și instituționale.

- SEAE a fost restructurat în 2022 și a fost creată o unitate pentru politica de apărare. Dimensiunea PSAC a fost consolidată cu o divizie „Parteneriate pentru securitate și apărare” și cu o divizie de planificare integrată și strategică pentru misiunile civile și militare.
- În 2024, miniștrii apărării din UE au adoptat noua [revizuire pe termen lung](#) a AEA, care a extins sarcinile principale ale agenției, cu un accent mai puternic pe sprijinirea statelor membre pe parcursul întregului ciclu de dezvoltare a capacităților militare. În [octombrie 2025](#), Consiliul European a solicitat consolidarea AEA într-o măsură și mai mare, astfel încât aceasta să își poată exercita pe deplin rolul în domeniile dezvoltării, cercetării și achiziționării capacităților de apărare.

46 Luate împreună, aceste evoluții demonstrează că UE consideră din ce în ce mai mult apărarea drept un domeniu de politică distinct. În consecință, instituțiile UE au creat structuri de guvernare specifice, au consolidat supravegherea politică și au extins controlul parlamentar. Aceasta reprezintă o schimbare semnificativă față de abordarea anterioară, unde apărarea era tratată în principiu ca o componentă a acțiunii externe.

47 Deciziile Consiliului în domeniul apărării sunt, în general, adoptate în unanimitate, ceea ce înseamnă că orice stat membru are posibilitatea să blocheze sau să limiteze acțiunea la nivelul UE (punctul [22](#)). Or, atât Parlamentul European⁵⁵, cât și mai multe state membre ale UE⁵⁶ au pledat pentru o utilizare mai largă a votului cu majoritate calificată, susținând că o astfel de schimbare ar consolida capacitatea UE de a răspunde provocărilor geopolitice. În contextul unei urgențe geopolitice tot mai accentuate generate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, statele membre și instituțiile UE au recurs din ce în ce mai mult la flexibilitățile prevăzute de tratate pentru a facilita procesul decizional, menținând în același timp unitatea politică ([caseta 4](#)).

⁵⁵ [Rezoluția Parlamentului European din 28 februarie 2024](#), punctul 21.

⁵⁶ [Articol comun](#) al miniștrilor de externe din Belgia, Germania, Luxemburg, Țările de Jos, România, Slovenia și Spania: „It’s time for more majority decision-making in EU foreign policy”, în *Politico EU*, 12 iunie 2023.

Caseta 4

Flexibilități decizionale prevăzute în tratate

Articolul 31 alineatul (1) TUE permite unui stat membru să se abțină de la vot și să își însoțească abținerea de o declarație oficială („abținere constructivă”). Acest mecanism înseamnă că o decizie poate fi adoptată în continuare fără a solicita statului care se abține să o aplice. Începând din februarie 2022, această dispoziție a fost utilizată în contextul deciziilor legate de sprijinul UE pentru Ucraina, inclusiv crearea EUMAM Ucraina.

Un alt element de flexibilitate îl reprezintă utilizarea tot mai frecventă a temeiurilor juridice din TFUE pentru inițiativele de politică industrială în domeniul apărării, precum ASAP, EDIRPA și EDIP, care au fost adoptate în temeiul dispozițiilor privind piața internă și sunt, prin urmare, supuse votului cu majoritate calificată și nu cerinței de unanimitate care se aplică, în general, în cadrul PSAC.

Articolul 20 TUE permite unui grup de state membre să avanseze atunci când nu se poate ajunge la unanimitate. În acest caz, Consiliul va adopta, în ultimă instanță, o decizie de autorizare a cooperării consolidate. [Decizia \(UE\) 2026/258 a Consiliului din 29 ianuarie 2026](#) a autorizat cooperarea consolidată în vederea acordării unui împrumut în valoare de 90 de miliarde de euro pentru Ucraina, permițând unui număr de 24 de state membre să avanseze fără celelalte trei (Ungaria, Slovacia și Cehia), care au optat pentru neparticipare. Trebuie precizat însă că mobilizarea practică a garanțiilor bugetare ale UE și orice modificare a Regulamentului privind CFM necesară pentru a oferi acoperire de la bugetul UE au fost etape separate reglementate de procedura privind CFM, care necesită unanimitate în Consiliu.

Dezvoltarea unui parteneriat în domeniul apărării cu Ucraina și a unor legături mai strânse cu NATO și cu alți parteneri

48 Cooperarea în domeniul apărării dintre UE și Ucraina s-a intensificat considerabil de la invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia. Aceasta constă în sprijin militar pentru forțele armate ucrainene, achiziții publice comune efectuate de statele membre pentru Ucraina în cadrul EDIRPA și al EDIP și livrarea de muniție și rachete, finanțate prin IEP ([caseta 2](#)). Cooperarea include, de asemenea, formarea soldaților ucraineni prin intermediul EUMAM Ucraina ([caseta 5](#)) și posibilitatea ca industria de apărare a Ucrainei să participe la FEA, la EDIP (inclusiv la Instrumentul său specific de sprijin pentru Ucraina) și la proiectele SAFE. Aceste etape succesive au condus la formalizarea unui nou cadru pentru cooperarea pe termen lung în materie de securitate, care a luat forma unor [angajamentele comune în materie de securitate](#), semnate între UE și Ucraina la 27 iunie 2024.

49 În **noiembrie 2025**, Consiliul și Parlamentul European au convenit că întreprinderile ucrainene vor putea participa la proiectele FEA și vor putea primi finanțare după intrarea în vigoare a acordului de asociere la FEA. [Foaia de parcurs privind transformarea apărării europene](#) (publicată în noiembrie 2025 – [figura 2](#)) descrie modul în care pot fi valorificate în continuare lecțiile desprinse din experiența Ucrainei în timpul războiului, în special prin consolidarea rolului Biroului UE pentru inovare în domeniul apărării de la Kiev și prin monitorizarea evoluțiilor tehnologice și a inovării în domeniul militar, inclusiv prin intermediul [BraveTech EU](#). Această inițiativă urmează să accelereze dezvoltarea, testarea și implementarea unor soluții avansate de apărare, promovând colaborarea directă între întreprinderile ucrainene și cele din UE.

Caseta 5

EUMAM Ucraina

EUMAM Ucraina urmărește să consolideze capacitatea forțelor armate ucrainene de a apăra integritatea teritorială a Ucrainei. Toate activitățile misiunii se desfășoară pe teritoriul UE. Până în prezent, 24 de state membre ale UE au oferit module de formare și personal. Misiunea s-a extins semnificativ de la lansarea sa în 2022. Până în iulie 2026, fuseseră instruiți peste 95 000 de soldați ucraineni, față de aproximativ 75 000 la începutul anului 2025. Misiunea este finanțată prin IEP ([caseta 2](#)), care sprijină, de asemenea, furnizarea echipamentelor letale și neletale utilizate pentru formare. Până în noiembrie 2025, finanțarea alocată în cadrul IEP se ridică la aproximativ 610 milioane de euro, inclusiv 435 de milioane de euro pentru costuri comune și 175 de milioane de euro pentru echipamente.

Sursa: Misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei (SEAE) și [Sprijinul militar al UE pentru Ucraina](#) (Consiliul).

50 [Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030](#) consideră Ucraina un partener strategic și solicită integrarea industriilor de apărare respective. Statutul Ucrainei de țară candidată la aderarea la UE ar putea integra cooperarea în domeniul apărării într-o perspectivă pe termen mai lung. Relația dintre UE și Ucraina nu este unidirecțională, ci este mai degrabă o formă de cooperare strategică ce permite EDTIB să se extindă prin producție, cercetare și inovare în comun. Această cooperare oferă oportunități semnificative pentru dezvoltarea capacităților, dar ea și testează capacitatea UE de a se alinia la obiective strategice pe termen lung.

51 UE și NATO se confruntă cu provocări comune în materie de securitate. Astfel cum se subliniază în [Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030](#), „[c]ooperarea UE-NATO este un pilon indispensabil pentru dezvoltarea dimensiunii de securitate și apărare a UE”⁵⁷. Pentru a-și îndeplini misiunile, NATO menține o postură de descurajare și apărare care acoperă întregul spectru al capabilităților, inclusiv în domeniile nuclear, convențional și al apărării împotriva rachetelor balistice. Alianța dispune de un lanț de comandă politico-militar bine definit⁵⁸, sprijinit de o structură alcătuită din comandamente multinaționale permanente la nivel strategic, operațional și tactic.

52 Relațiile dintre UE și NATO au fost oficializate în 2001 și se bazează pe trei declarații comune (2016, 2018 și 2023). Cooperarea dintre cele două organizații sub forma unor dialoguri structurate acoperă o gamă largă de chestiuni, cum ar fi reziliența, tehnologiile emergente și disruptive, industria de apărare și mobilitatea militară⁵⁹. Dialogul structurat privind mobilitatea militară există din 2018 și este adesea citat ca un exemplu de succes al cooperării dintre UE și NATO⁶⁰. Ambele organizații se coordonează, de asemenea, în mod regulat cu privire la chestiuni legate de Ucraina.

53 Cooperarea dintre NATO și UE în ceea ce privește sprijinul militar pentru Ucraina s-a aprofundat considerabil. În plus, în ianuarie 2023, ambele organizații și-au reafirmat angajamentul comun de a-și consolida și extinde cooperarea. În iunie 2025, aliații NATO s-au angajat să investească mai mult în apărare (punctul 33 și [figura 4](#)).

54 De asemenea, UE lucrează la o cooperare mai strânsă cu anumiți parteneri, inclusiv prin [parteneriate de securitate și apărare](#). Până la sfârșitul lunii martie 2026, fuseseră încheiate 12 astfel de parteneriate⁶¹. Fără să fie acorduri în domeniul apărării ca atare, aceste parteneriate stabilesc consultări periodice și dialoguri structurate între țările partenere respective și UE cu privire la o gamă largă de aspecte legate de apărare, inclusiv mobilitatea militară, amenințările hibride și cibernetice și securitatea maritimă.

⁵⁷ [Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030](#), Comisia Europeană, martie 2025, p. 23.

⁵⁸ Richard D. Hooker, Jr., [A new NATO command structure](#), Atlantic Council, mai 2024.

⁵⁹ [Eleventh progress report on the implementation of the common set of proposals endorsed by EU and NATO Councils on 6 December 2016 and 5 December 2017](#).

⁶⁰ Sebastian Clapp, Monika Kiss și Mathias Gullentops, [Military mobility](#), EPRS, iulie 2025.

⁶¹ Ghana (24 martie 2026), Australia (18 martie 2026), Islanda (18 martie 2026), India (27 ianuarie 2026), Canada (23 iunie 2025), Regatul Unit (19 mai 2025), Albania (18 decembrie 2024), Macedonia de Nord (19 noiembrie 2024), Coreea de Sud (4 noiembrie 2024), Japonia (1 noiembrie 2024), Norvegia (28 mai 2024), Moldova (21 mai 2024).

Provocări și oportunități care decurg din evoluția politicii de apărare a UE

Dezvoltarea de capacități de apărare

Moment de cotitură pentru EDTIB

55 Agenda de politici a UE de după 2022 reprezintă o rampă de lansare pentru EDTIB. Un factor esențial îl constituie creșterea semnificativă a cheltuielilor pentru apărare ale statelor membre (punctul **32**). Această creștere puternică a cererii creează o oportunitate structurală pentru ca industria europeană de apărare să își extindă capacitatea de producție, să crească investițiile în cercetare și dezvoltare și să reducă dependențele strategice de furnizorii din afara Europei. În plus, integrarea aspectelor legate de apărare și de dubla utilizare în alte domenii, cum ar fi inteligența artificială și tehnologiile cuantice, are potențialul de a stimula progresele UE și de a reduce dependențele de țările terțe. Conflictele recente din Orientul Mijlociu au generat preocupări cu privire la capacitatea Statelor Unite de a furniza arme statelor membre ale UE și Ucrainei în timp util, având în vedere reducerea semnificativă a propriilor stocuri. Acest lucru ar putea determina UE să își reducă dependența de furnizorii din afara UE, în special de cei cu sediul în SUA⁶².

56 Pe lângă creșterea cheltuielilor statelor membre pentru apărare, finanțarea UE este pusă la dispoziție prin diferite instrumente (punctul **36**) cu scopul de a stimula cooperarea transfrontalieră și achizițiile publice colaborative între industriile naționale de apărare ale statelor membre, încurajându-le să funcționeze din ce în ce mai mult ca un întreg coerent și interoperabil (integrarea EDTIB). Pentru prima dată, dezvoltarea și integrarea EDTIB reprezintă un obiectiv central al cadrului strategic european industrial și de securitate.

---

⁶² Luigi Scazzieri și Giuseppe Spatafora, *Assessing the damage: What the Iran war really means for Europe's defence*, Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene, 9 aprilie 2026.

Un obiectiv ambițios de realizare a pregătirii pentru apărare până în 2030

57 În pofida planurilor ambițioase ale UE (punctele [27-31](#)), atingerea până în 2030 a obiectivului de pregătire pentru apărare este dificilă. Deși consideră că UE are potențialul de a avansa considerabil către realizarea acestui obiectiv până în 2030 (fapt ilustrat de creșterea cheltuielilor de apărare și de majorarea rapidă a producției de muniții), grupurile de reflecție și experții în domeniul apărării semnalează în mod constant constrângeri importante persistente: fragmentarea sistemelor naționale, blocajele la nivel industrial, coordonarea politică lentă și dependența persistentă de Statele Unite. Deși UE și statele membre ale acesteia pot deveni treptat actori mai puternici în cadrul NATO, realizarea până în 2030 a autonomiei strategice și a capacității de a susține în mod independent operații militare de mare intensitate va fi dificilă⁶³. Raportul anual privind pregătirea pentru apărare, care urmează să fie prezentat în octombrie 2026, va aduce un prim set de informații cu privire la progresele înregistrate și la situația actuală.

58 Deși bugetele pentru apărare au crescut, este posibil ca aceste creșteri să fie totuși insuficiente pentru a atinge obiectivele dorite. De exemplu, într-un domeniu precum mobilitatea militară, în care s-a efectuat deja o evaluare a lacunelor în materie de capacități, finanțarea disponibilă din partea UE rămâne limitată în raport cu nevoile identificate. Potrivit declarației comisarului Kubilius din martie 2025⁶⁴, necesarul de investiții pentru adaptarea infrastructurii de transport la standardele militare se ridică la aproximativ 70 de miliarde de euro. Or, suma alocată în cadrul MIE pentru perioada 2021-2027 se ridică la doar 1,7 miliarde de euro, iar bugetul propus pentru 2028-2034 este de 17,7 miliarde de euro. În [avizul său privind EDIP](#), Curtea a subliniat riscul ca bugetul propus de 1,5 miliarde de euro să nu fie proporțional cu obiectivele propunerii.

⁶³ *Progress and Shortfalls in Europe's Defence: An Assessment*, Institutul Internațional pentru Studii Strategice, septembrie 2025.

⁶⁴ Notă de informare a EPRS, *Military mobility*, iulie 2025.

59 Clauzele de „preferință UE” (punctul **40**) vizează reducerea dependențelor strategice și consolidarea rezilienței industriale pe termen lung în cadrul EDTIB. Cu toate acestea, după cum s-a observat în [Raportul din 2024 privind procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea](#), numeroase state membre au apelat la producători din afara Europei în perioada 2022-2023 pentru a remedia rapid lacunele în materie de capacități, deoarece EDTIB era percepută ca fiind lipsită de capacitatea necesară și avea timpi de producție și livrare mai lungi. Cerințele stricte în materie de aprovizionare pot întârzia procesele de achiziții publice și pot crește costurile tocmai atunci când pregătirea operațională este cea mai urgentă. Achizițiile de produse disponibile pe piață (*off-the-shelf*) de la furnizori din afara Europei pot permite livrări mai rapide și la costuri mai reduse pe termen scurt. Totuși, acestea pot avea și efecte negative pe termen lung asupra coerenței generale și a dezvoltării viitoare a forțelor armate ale UE, perpetuând problemele de interoperabilitate și generând riscuri legate de dependență și de securitatea aprovizionării. Principala provocare, astfel cum se subliniază în raportul CARD, este găsirea unui echilibru just între prioritățile operaționale pe termen scurt și investițiile strategice pe termen lung.

Lipsa unui proces armonizat la nivelul UE de planificare a dezvoltării capacităților

60 Potrivit AEA, [planificarea dezvoltării capacităților](#) este un proces condus de statele membre pentru a stabili forțele și echipamentele militare necesare în vederea îndeplinirii obiectivelor lor sau pentru a contracara amenințările. UE nu dispune de un proces de planificare comun pe deplin dezvoltat dincolo de misiunile și operațiile PSAC, însă la nivel interguvernamental sunt gestionate mai multe instrumente de coordonare menite să faciliteze dezvoltarea în comun a capacităților de către statele membre ([caseta 6](#)).

Caseta 6

Instrumente de planificare a dezvoltării capabilităților relevante pentru UE

Coordonat de EUMS, [mecanismul de dezvoltare a capabilităților](#) (MDC) a fost creat în 2003 sub forma unui proces condus de autoritățile militare, menit să identifice cerințele militare necesare pentru a răspunde nevoilor UE în materie de misiuni și operații desfășurate în cadrul PSAC. MDC este în curs de revizuire, scopul fiind acela de a dezvolta procesul UE de planificare a capabilităților de apărare, menit să devină cadrul standard al UE pentru planificarea capabilităților. Scopul său este de a sprijini identificarea deficitelor de capabilități militare dincolo de sfera PSAC, acoperind nevoile cele mai urgente ale statelor membre pentru întregul spectru de operații.

Începând din 2008, AEA elaborează și actualizează un [plan de dezvoltare a capabilităților](#), în strânsă colaborare cu statele membre și cu contribuții din partea Comitetului militar al Uniunii Europene și a EUMS. Planul oferă o imagine a capabilităților militare europene și ajută planificatorii din domeniul apărării din statele membre să identifice prioritățile și oportunitățile de cooperare.

Lansat în 2017, [procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea](#) este un ciclu de doi ani care oferă statelor membre o imagine de ansamblu și o analiză a arhitecturii europene de apărare și propune recomandări pentru oportunități de colaborare în ceea ce privește dezvoltarea și achiziționarea capabilităților. Procesul este desfășurat de AEA, în cooperare cu SEAE și cu statele membre.

[Procesul NATO de planificare a apărării](#) este un proces structurat și recurent, bazat pe obiective comune și scenarii operaționale pentru a determina și a aloca acele capabilități de care aliații au nevoie. Acest proces se aplică statelor membre ale UE care sunt și aliați NATO.

61 Actualizarea din 2023 a planului de dezvoltare a capabilităților a identificat 22 de priorități-cheie. Acestea variază de la lacune „tradiționale” la nivelul vectorilor strategici (cum ar fi alimentarea în zbor, comanda și controlul) pentru care dependența de furnizori din afara UE este substanțială la lacune recent identificate, evidențiate de condițiile de desfășurare a războiului din Ucraina (cum ar fi dronele cu cost redus și sistemele de apărare aeriană).

62 Spre deosebire de procesul de planificare de tip descendent al NATO, planificarea capabilităților în UE nu este nici ciclică, nici liniară, ci urmează în mare măsură o logică ascendentă, statele membre identificându-și propriile nevoi. Experții au remarcat că niciun document accesibil publicului nu explică pe deplin procesul⁶⁵ și că planificarea apărării continuă să se desfășoare la nivel național și nu la nivel european⁶⁶. Acest lucru poate duce la investiții fragmentate, la suprapuneri sau la lacune continue în materie de capabilități. Prin urmare, provocarea constă în orientarea cheltuielilor naționale către prioritățile convenite în mod colectiv și în asigurarea faptului că resursele sunt direcționate către acoperirea celor mai critice lacune pentru nivelul de pregătire al apărării europene în ansamblu. În [Documentul său de analiză din 2019 privind apărarea UE](#), Curtea a evidențiat lipsa unui proces eficace de planificare la nivelul UE ca fiind un risc de performanță asociat programelor de apărare ale UE.

63 [Foaia de parcurs privind pregătirea pentru apărare 2030](#) menționează nouă „domenii inițiale de capabilități prioritare”. De asemenea, documentul recunoaște necesitatea unei abordări mai sistemice, care să transforme cu succes prioritățile comune în decizii naționale coordonate și în producție industrială. În acest scop, se precizează că EUMS efectuează o sinteză clasificată cu rolul de a oferi informații cu privire la deficitul în materie de capabilități și că aceasta va fi actualizată anual. Sinteza va contribui la cadrele existente ale AEA de planificare a apărării, cum ar fi procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea⁶⁷. Până la momentul redactării prezentului document, acest proces nu fusese încă formalizat.

---

⁶⁵ [European capability development planning](#), EPRS, martie 2024.

⁶⁶ [The Coordination problem in European Defence planning](#), Institutul Regal pentru Relații Internaționale Egmont, 10 noiembrie 2021.

⁶⁷ [The EU's Defence Readiness 2030 Roadmap: Ambition and constraints](#), Centrul pentru Reformă Europeană.

Provocări legate de finanțare

Creșterea bugetelor într-un interval de timp scurt

64 Creșterea finanțării poate prezenta oportunități pentru industrie, dar vine și cu riscuri. Statele membre își majorează rapid cheltuielile pentru apărare pentru a îndeplini obiectivele stabilite de organizații precum NATO (*figura 4*), pe lângă propriile obiective naționale. Aceste obiective axate pe nivelul resurselor alocate nu sunt însă însoțite de cerințe de performanță și nu se aliniază la principiile economiei, eficienței sau eficacității⁶⁸. O astfel de abordare poate duce la cheltuieli mai mari care nu au decât un impact limitat asupra lacunelor existente în materie de capacități. În contextul de securitate actual, aflat în evoluție rapidă, este de asemenea posibil ca acest mod de a proceda să favorizeze nevoile operaționale imediate în detrimentul investițiilor strategice pe termen lung, îndepărtându-se astfel de achizițiile colaborative realizate în interiorul UE cu riscul de a spori și mai mult dependența de echipamente de apărare provenite de la furnizori din afara UE.

65 Astfel cum s-a menționat la punctul **42**, 18 state membre au activat clauza derogatorie națională pentru cheltuieli suplimentare destinate apărării. Analiza efectuată de Banca Centrală Europeană⁶⁹ arată că există riscul ca reducerea datoriei publice să dureze mai mult din cauza activării acestei clauze. Încă din 2018, Curtea a raportat cu privire la riscul ca convergența către obiectivele privind datoria publică să nu poată fi atinsă din cauza utilizării pe scară largă a competențelor discreționare ale Comisiei și a clauzelor de flexibilitate⁷⁰.

⁶⁸ „Is EU defence ready to secure peace?”, în *ECA Journal* 02/2025 (p. 57-62).

⁶⁹ *Medium-term fiscal-structural plans under the revised Stability and Growth Pact*, Banca Centrală Europeană, martie 2025.

⁷⁰ *Raportul special nr. 18/2018*: „Este atins obiectivul principal al componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere?”

66 Creșterea bugetelor sectorului apărării trebuie văzută în contextul inflației costurilor de apărare, care depășește frecvent ratele generale ale inflației. Chiar și creșteri semnificative ale bugetelor pot genera doar câștiguri modeste în ceea ce privește îmbunătățirile efective obținute în materie de capabilități⁷¹. Rata relativ mai ridicată a inflației în acest domeniu este o tendință pe termen lung, caracteristică sectorului apărării, și își are rădăcinile în concurența tehnologică, care depinde în mare măsură de inovare. Aceasta înseamnă că, chiar și pentru un buget de apărare în creștere sau constant, rata relativ ridicată a inflației poate afecta puterea de cumpărare a statelor membre⁷².

67 În plus, bugetele majorate creează anumite blocaje care pot îngreuna utilizarea fondurilor alocate. Accesul fiabil la materiale, componente-cheie și personal calificat este vital pentru ca industria de apărare să poată absorbi fondurile majorate. Securitatea aprovizionării este esențială, în special în perioade de criză⁷³. Inovarea depinde de accesul fiabil al industriei la materiale și componente⁷⁴. În plus, industria apărării întâmpină dificultăți atât în a atrage, cât și a păstra personal calificat, confruntându-se cu o concurență acerbă pentru talente din partea sectorului civil. Procedurile de acordare a autorizării de securitate – cum ar fi cerințele privind cetățenia – nu numai că restricționează circulația în interiorul UE, ci și împiedică accesul la rezervele mondiale de talente⁷⁵. Dacă aceste condiții structurale nu sunt îndeplinite, este posibil ca fondurile alocate să nu se traducă în cheltuieli.

⁷¹ *NATO's new spending target: challenges and risks associated with a political signal*, Institutul Internațional pentru Cercetare în domeniul Păcii de la Stockholm.

⁷² C(2024) 4822, document de lucru al serviciilor Comisiei referitor la un program privind industria europeană de apărare.

⁷³ *Guidance note - Security of supply*, Agenția Europeană de Apărare.

⁷⁴ COM(2025) 845, comunicarea Comisiei referitoare la foaia de parcurs pentru transformarea industriei apărării a UE.

⁷⁵ *Ibidem*.

Implicațiile financiare ale creditelor acordate de UE

68 UE utilizează din ce în ce mai mult credite garantate de bugetul UE. În domeniul apărării, există instrumentul SAFE în valoare de 150 de miliarde de euro (punctul **38**) și creditul de 90 de miliarde de euro pentru sprijinirea Ucrainei (din care 60 de miliarde de euro sunt pentru apărare) (punctul **48**). Pentru astfel de credite, Comisia împrumută fondurile necesare de pe piețele de capital. Curtea a avertizat în repetate rânduri că, dacă nu se constituie provizioane, eventualele pierderi legate de aceste credite vor trebui să fie acoperite din marja bugetului UE, cunoscută sub denumirea de „marjă de manevră”⁷⁶. S-ar putea ajunge astfel la o cerere de contribuții suplimentare din partea statelor membre. În plus, volumul creditelor susținute de această marjă bugetară continuă să crească, exercitând o presiune și mai mare asupra marjei de manevră. În acest context, în [Avizul său nr. 04/2026](#), Curtea a observat că Comisia ar putea fi nevoită să reevalueze dacă plafonul de 1,8 % al resurselor proprii nou propus în noul CFM 2028-2034 va rămâne adecvat.

Instrumente de finanțare multiple

69 Pentru perioada 2028-2034, Comisia a prezentat un buget de aproximativ 125 de miliarde de euro în cadrul [propunerii FEC](#) pentru componenta de politică privind reziliența și securitatea, industria apărării și spațiul. Chiar și în lipsa unei defalcări orientative pe subpolitici și subcomponente, este vorba în mod clar de o creștere semnificativă, care confirmă direcția strategică a UE în domeniul apărării. FEC va grupa cele patru instrumente (ASAP, FEA, EDIRPA și o parte din EDIP) în cadrul unui singur program, acoperind astfel toate etapele ciclului de investiții.

70 După cum a observat Curtea în [Avizul său nr. 01/2026](#), mai multe dintre auditurile sale au identificat deficiențe în ceea ce privește coordonarea dintre fluxurile de finanțare ale UE și fluxurile naționale. În temeiul propunerii actuale, FEC ar urma să coexiste cu alte instrumente ale UE care sprijină aceleași sectoare și tipuri similare de investiții, cum ar fi [Fondul european](#) și MIE. Curtea a observat că unele investiții, cum ar fi cele în mobilitatea militară, sunt eligibile pentru finanțare și în cadrul altor instrumente ale UE. Prin urmare, direcționarea corespunzătoare a fondurilor UE, asigurarea complementarității și evitarea suprapunerilor cu instrumentele naționale de finanțare ar rămâne o provocare.

---

⁷⁶ [Avizul nr. 07/2026](#) referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a instrumentului „Europa globală”, punctul 66.

Noi mecanisme de finanțare

71 Regulamentul financiar prevede punerea în aplicare a instrumentelor de finanțare ale UE utilizând un model de acordare a sprijinului cunoscut sub denumirea de finanțare nelegată de costuri (FNLC)⁷⁷, care a fost inițial implementat pe scară largă în 2021 prin intermediul MRR și apoi aplicat și în EDIRPA și EDIP. ASAP utilizează sume forfetare bazate pe estimări ale costurilor, care sunt în esență similare cu abordarea FNLC. În conformitate cu propunerea Comisiei pentru CFM 2028-2034, FEC (punctul 39) se va baza, de asemenea, în mare măsură pe FNLC. FNLC condiționează plățile de îndeplinirea unor condiții specifice sau de obținerea de rezultate și nu de costurile reale suportate. [Documentul de analiză al Curții cu privire la învățămintele care trebuie desprinse din MRR](#) a evidențiat deficiențe și provocări asociate cu introducerea FNLC, inclusiv lipsa unor ținte și a unor jaloane clare, limitând astfel „abordarea bazată pe performanță” a programului și conducând la un risc crescut de dublă finanțare. În plus, deoarece Comisia nu colectase informații cu privire la costurile reale, în cadrul MRR nu se putea măsura eficiența. Transparența și asigurarea răspunderii în cadrul unor programe precum EDIP și EDIRPA vor depinde, prin urmare, de modul în care este operaționalizat modelul FNLC. Preocupările menționate mai sus sunt extrem de relevante în contextul extinderii FNLC la domeniul sensibil al apărării, în care accesul la probe este restricționat din cauza informațiilor clasificate. Informațiile limitate privind costurile subiacente pot crea, de asemenea, provocări practice pentru verificarea și confirmarea conformității cu anumite clauze de „preferință UE” ([anexa II](#)).

---

⁷⁷ Articolul 125 alineatul (1) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2024/2509 \(Regulamentul financiar\)](#).

Noi abordări privind cooperarea și pregătirea UE în domeniul apărării

72 Noi modele de cooperare reconfigurează peisajul apărării din UE. PESCO a fost concepută pentru a consolida colaborarea transfrontalieră în domeniul apărării între statele membre (punctul [24](#)), dar Consiliul „subliniază necesitatea îmbunătățirii calității proiectelor”⁷⁸, iar experții remarcă faptul că PESCO ar putea fi mai utilă și mai vizibilă⁷⁹. În noiembrie 2024⁸⁰, pentru a consolida rolul central al PESCO, Consiliul a recomandat consolidarea legăturilor dintre PESCO și instrumentele de sprijinire a EDTIB (cum ar fi FEA și EDIP). [Raportul din 2025 privind progresele proiectelor PESCO](#) evidențiază modul în care aceste proiecte pot contribui la punerea în aplicare a agendei privind pregătirea pentru apărare. În paralel, [clusterelor pentru apărare](#) din afara cadrului UE au câștigat teren, permițând unor grupuri de state să își pună în comun resursele și să dezvolte capacități specifice ([caseta 7](#)). În [Foaia de parcurs privind pregătirea pentru apărare 2030](#), Comisia și ÎR/VP invită, de asemenea, statele membre să formeze [coaliții în materie de capacități](#) pentru a elimina lacunele critice existente în domeniu. În iulie 2026, în urma unei cereri de exprimare a interesului adresate statelor membre, [Comisia a propus cinci proiecte industriale de mari dimensiuni](#) (proiecte europene de interes comun în domeniul apărării), axate pe următoarele domenii prioritare: drone și sisteme antidronă, apărarea maritimă și a infrastructurii submarine, spațiul, apărarea aeriană și antirachetă, precum și consolidarea securității de-a lungul flancului estic al UE.

⁷⁸ Concluziile Consiliului privind revizuirea strategică a PESCO, 18 noiembrie 2024.

⁷⁹ Maxime Cordet, [EU Defence Series: PESCO Must Step Up](#), Centrul Internațional pentru Apărare și Securitate, 7 martie 2025.

⁸⁰ Concluziile Consiliului privind revizuirea strategică a PESCO, 18 noiembrie 2024.

Caseta 7

Exemple de state membre care cooperează în grupuri mici

Coridorul de transport militar PL-DE-NL: o [inițiativă trilaterală lansată în ianuarie 2024](#) între Polonia, Germania și Țările de Jos, menită să îmbunătățească deplasarea rapidă a forțelor NATO și ale UE în Europa. În 2025, această inițiativă a servit drept bază pentru un format mai larg de cooperare regională care implică și alte țări⁸¹ prin intermediul spațiului de mobilitate militară din Europa Centrală și de Nord.

[Coalitia pentru vehicule blindate și manevrabilitate](#), destinată sprijinirii Ucrainei, a fost lansată de Polonia și Germania în martie 2024, cu participarea mai multor state membre ale NATO și ale UE. Obiectivul acesteia este asigurarea mentenanței și a reparațiilor, formarea personalului și elaborarea doctrinei operaționale pentru utilizarea vehiculelor blindate.

Cooperarea navală belgiano-neerlandeză acoperă achiziții publice coordonate, formări comune și întreținere, precum și structuri comune de comandă. Unul dintre proiectele recente de cooperare (2023) implică achiziționarea în comun a unor [fregate destinate războiului antisubmarin](#)⁸²⁸³.

73 UE a utilizat, de asemenea, modalități inovatoare pentru a sprijini Ucraina. Prin intermediul instrumentului său extrabugetar, IEP, UE a furnizat ajutor militar Ucrainei, respectând în același timp articolul 41 alineatul (2) TUE (punctul **23**). În plus, misiunea de instruire militară EUMAM Ucraina ([caseta 5](#)) este prima misiune militară PSAC de instruire pe teritoriul UE și servește drept model potențial pentru viitoare misiuni PSAC⁸⁴⁸⁵. Mai recent, în cadrul EDIP, UE a creat un instrument specific de sprijin pentru Ucraina, menit să sprijine integrarea treptată a bazei industriale și tehnologice de apărare a Ucrainei în ecosistemul industriei europene de apărare.

⁸¹ Belgia, Lituania, Luxemburg, Slovacia, Cehia.

⁸² *What Are the Main Drivers of Member States' Defence Procurement Practices? The Dutch Case*, ARES, octombrie 2024.

⁸³ *The power of the few: How clusters can strengthen European defence*, Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene, 20 februarie 2026.

⁸⁴ Davide Genini, „How the war in Ukraine has transformed the EU's Common Foreign and Security Policy”, în *Yearbook of European Law*, 2025.

⁸⁵ *Into the breach! EU military CSDP missions and operations*, Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene, 7 martie 2024.

74 Parteneriatele cu NATO și coordonarea cu diferiți parteneri – în special prin [parteneriate de securitate și apărare](#) (punctele [51-54](#)) – extind și mai mult raza de acțiune strategică a UE. Incertitudinea tot mai mare cu privire la angajamentele SUA în materie de securitate începând din 2024, inclusiv semnalele privind caracterul condiționat al sprijinului acordat în cadrul NATO și transferarea unei părți mai mari a responsabilităților către aliați, a impulsionat demersurile UE de a-și întări autonomia strategică⁸⁶. Această ambiție sporită în domeniul apărării și extinderea rapidă a capacităților ar putea consolida relația UE-NATO. Obiectivele NATO în materie de cheltuieli pentru apărare impulsionează creșteri considerabile în bugetele statelor membre, în timp ce inițiativele UE în domeniul apărării și al capacității industriale sprijină îndeplinirea obiectivelor NATO în materie de capacități⁸⁷. În special, obiectivele actualizate ale NATO privind cheltuielile pentru apărare (punctul [33](#)) se aliniază îndeaproape la accentul mai puternic pus de UE pe pregătirea pentru apărare.

75 Provocările moderne în materie de apărare nu se mai limitează la domeniul militar. UE promovează din ce în ce mai mult o „abordare la nivelul întregii societăți”, care integrează apărarea cu protecția civilă, securitatea cibernetică, spațiul, tehnologiile cu dublă utilizare și infrastructura critică (punctele [16](#) și [30](#)). [Strategia privind o uniune a pregătirii](#) (2025) promovează în mod explicit reziliența prin implicarea cetățenilor, a comunităților, a organizațiilor societății civile, a mediului academic și a sectorului privat – alături de actorii tradiționali din domeniul apărării. Această abordare creează oportunități de promovare a inovării, a dezvoltării industriale și a unei securități integrate, dar este, de asemenea, dificilă din cauza fragmentării între statele membre, a capacităților de reziliență inegale și a necesității unei coordonări complexe între diferite domenii de politică, actori și niveluri de guvernare⁸⁸.

⁸⁶ [European defence, strategic autonomy and NATO](#), EPRS, februarie 2024.

⁸⁷ [NATO Defense Spending Tracker](#), Atlantic Council.

⁸⁸ Horan H., Vandoren P., Fiott D. și Feldhusen J., [Assessing Europe's Resilience and Preparedness in an Era of Strategic Risks](#), Centrul pentru Studii Strategice de la Haga, decembrie 2025.

Mecanisme complexe de guvernare și de asigurare a răspunderii

Evoluția cadrului instituțional și a guvernării

76 Politica de apărare a UE este caracterizată de un cadru instituțional complex⁸⁹ și de o structură de guvernare pe mai multe niveluri, care combină inițiative de la nivelul UE cu un proces decizional predominant național (punctele **20-22** și **47**). Acest sistem hibrid, care implică elemente atât supranaționale, cât și interguvernamentale, creează provocări semnificative în materie de coordonare între diferiți actori și sporește riscul de suprapunere a responsabilităților și de repartizare neclară a competențelor. După cum a subliniat în mai multe rânduri Parlamentul European, asigurarea coerenței și a unor mecanisme clare de guvernare rămâne o provocare majoră⁹⁰.

77 În [raportul său special privind mobilitatea militară](#), Curtea a observat probleme similare și a recomandat îmbunătățirea mecanismelor de guvernare pentru mobilitatea militară în UE prin eficientizarea coordonării dintre UE, statele membre și alte părți interesate. Curtea a recomandat, de asemenea, consolidarea sinergiilor și a interacțiunii existente între AEA, proiectele PESCO, Comisie și SEAE pentru a reduce la minimum riscul de suprapuneri. În cadrul FEC, Comisia propune înființarea mai multor organisme consultative, dar nu a clarificat mai în detaliu responsabilitățile acestora sau coordonarea dintre ele. În [avizul său privind FEC](#), Curtea a atras atenția asupra riscului ca structurile de guvernare și de asigurare a răspunderii să devină complexe.

⁸⁹ Documentul de analiză nr. 09/2019: „Apărarea europeană”.

⁹⁰ Parlamentul European, [Rezoluția din 12 martie 2025](#) referitoare la Cartea albă privind viitorul apărării europene; Parlamentul European, [Raport referitor la punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune](#).

78 Proliferarea rapidă a inițiativelor UE în domeniul apărării începând din 2021 a sporit în mod semnificativ responsabilitățile DG DEFIS din cadrul Comisiei, care gestionează principalele instrumente de apărare ale UE menționate anterior (FEA, ASAP, EDIRPA, SAFE și EDIP). Acest portofoliu aflat în extindere și tot mai diversificat impune Comisiei să gestioneze programe complexe, să coordoneze acțiunile cu statele membre și industria și să răspundă unor obiective de politică industrială aflate în continuă evoluție. Acumularea de instrumente de urgență și pe termen mediu și lung sporește complexitatea operațională. De asemenea, acest lucru poate pune presiune pe mecanismele de coordonare și pe procedurile consacrate pentru controlul financiar și monitorizarea performanței, în special având în vedere resursele limitate de personal ale DG DEFIS. În ianuarie 2026⁹¹, cu 286 de angajați (209 în 2023, dintre care 48 % erau nepermanenți⁹²), DG DEFIS reprezenta 0,9 % din totalul personalului Comisiei (0,6 % în 2023⁹³), mult mai puțin decât majoritatea celorlalte direcții. Cu ocazia [raportului special din 2023 referitor la acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare](#), Curtea a constatat că, în analiza necesarului de personal pentru punerea în aplicare a FEA pentru perioada 2021-2027, „DG DEFIS a atras atenția asupra riscului de lipsă a capacității de a evalua corespunzător propunerile și de a gestiona proiectele în mod fiabil dacă nu obține posturile necesare”.

---

⁹¹ [Key Figures on Commission Staff](#), 1 ianuarie 2026.

⁹² [Raportul special nr. 24/2024](#): „Funcția publică a UE – Un cadru flexibil pentru încadrarea în muncă, dar insuficient utilizat pentru a îmbunătăți gestionarea forței de muncă”.

⁹³ [HR key figures](#), Comisia Europeană, 2023.

79 Pe lângă DG DEFIS, multe alte direcții generale din cadrul Comisiei pot fi implicate ad-hoc în subiecte legate de apărare, cum ar fi Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO) atunci când fondurile de coeziune sunt redirectionate către apărare. În domeniul mobilității militare există trei direcții generale⁹⁴, precum și Secretariatul General al Comisiei și **agenția executivă CINEA**. Întrucât delimitarea dintre securitate și apărare devine tot mai puțin clară, mai multe alte direcții generale ale Comisiei sunt implicate și în domenii precum pregătirea pentru situații de criză și securitatea cibernetică. Capacitatea Comisiei de a obține rezultate în mod eficace depinde, în consecință, de modul în care își stabilește prioritățile, își organizează procesele, asigură coerența între instrumente și delegă competențe atunci când este necesar (de exemplu, prin gestiune indirectă). Așa cum a arătat Curtea în raportul său special referitor la acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare, „[u]tilizarea gestiunii indirecte, de exemplu de către AEA și OCCAR, care a fost deja testată, ar putea ajuta la degrevarea de constrângeri în materie de resurse cu care se confruntă DG DEFIS”. În 2025, Comisia a încredințat AEA gestionarea indirectă a peste 40 de proiecte din cadrul FEA, cu o valoare de aproximativ 300 de milioane de euro⁹⁵.

Asigurarea răspunderii de gestiune și transparența

80 Parlamentul European exercită un control asupra cheltuielilor din bugetul UE și este, alături de Consiliu, unul dintre colegiitorii în ceea ce privește dezvoltarea orientată spre piață a industriei europene de apărare. Parlamentul nu are însă prerogative legislative în cadrul PSAC și nici competențe formale de control asupra instrumentelor extrabugetare, cum este IEP. În rapoartele sale anuale privind punerea în aplicare a PSAC, Parlamentul European a solicitat în mod repetat consolidarea controlului parlamentar și a mecanismelor de răspundere în ceea ce privește PSAC și numărul tot mai mare de inițiative din domeniul apărării⁹⁶.

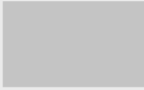
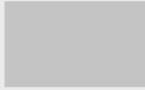
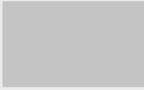
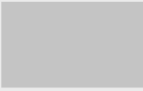
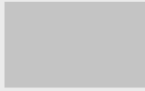
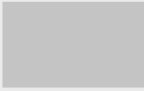
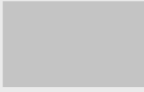
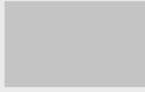
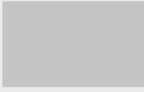
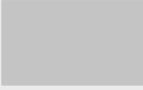
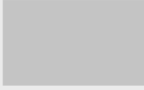
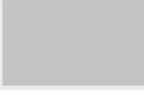
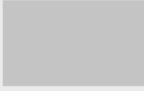
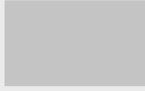
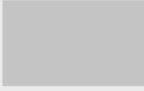
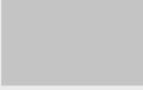
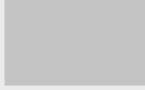
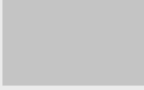
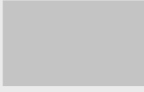
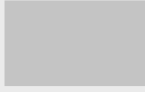
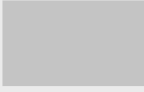
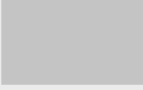
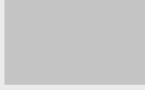
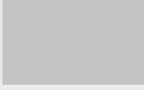
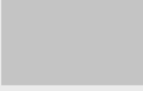
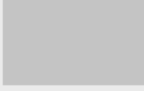
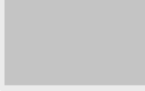
81 Politica de apărare a UE include mecanisme complexe de asigurare a răspunderii financiare, care variază în funcție de instrument și de entitatea implicată (**tabelul 1**). Mandatul Curții de Conturi Europene vizează în mod specific fondurile UE. Atunci când apărarea este finanțată prin alte canale, se aplică mecanisme de audit diferite.

⁹⁴ Direcția Generală Mobilitate și Transporturi (DG MOVE), Impozitare și Uniune Vamală (DG TAXUD), Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie (DG Connect).

⁹⁵ „Pioneering defence cooperation at EU level: the European Defence Agency”, în *ECA Journal* 02/2025 (p. 30-34).

⁹⁶ Rapoartele anuale pe 2018 și 2024 referitoare la punerea în aplicare a PSAC, Parlamentul European.

Tabelul 1 – Dispoziții actuale în materie de audit extern în domeniul apărării

	Curtea de Conturi Europeană	Colegiu de auditori	Auditori externi	Instituții naționale de audit
Auditează				
Nu auditează				
Instrumente finanțate de UE (FEA, ASAP, EDIRPA, EDIP, fonduri de coeziune, MRR, MIE etc.) și credite garantate de bugetul UE (de exemplu, SAFE)				
AEA				
Fondurile UE gestionate de AEA				
BEI				
Operațiunile finanțate sau garantate de la bugetul UE și gestionate de Comisie				
Instrumentul european pentru pace				
Misiunile PSAC civile				
Operații militare PSAC, costurile comune				
Operații militare PSAC, costurile suportate de fiecare stat membru în parte				

ASAP – Actul privind sprijinirea producției de muniții, **MIE** – Mecanismul pentru interconectarea Europei, **PSAC** – politica de securitate și apărare comună, **AEA** – Agenția Europeană de Apărare, **FEA** – Fondul european de apărare, **EDIP** – Programul privind industria europeană de apărare, **EDIRPA** – Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun, **BEI** – Banca Europeană de Investiții, **MRR** – Mecanismul de redresare și reziliență, **SAFE** – Acțiunea pentru securitatea Europei

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

82 Curtea nu are un mandat de audit pentru toate organismele și instrumentele implicate în politica de apărare a UE. Acest lucru îi limitează capacitatea de a-și îndeplini pe deplin rolul de auditor extern al UE⁹⁷. După cum a remarcat și în trecut, Curtea consideră că ar trebui să fie desemnată să acționeze în calitate de auditor extern al tuturor organismelor înființate pentru punerea în aplicare a politicilor UE⁹⁸, inclusiv în cazul structurilor interguvernamentale care au o relevanță majoră pentru funcționarea UE⁹⁹.

⁹⁷ Documentul de analiză nr. 03/2025: „Oportunități pentru cadrul financiar multianual post-2027”.

⁹⁸ Documentul de analiză nr. 09/2019: „Apărarea europeană”.

⁹⁹ Strategia Curții pentru perioada 2026-2030.

83 În sectorul securității și apărării, accesul la informații poate fi restrâns din motive de confidențialitate, ca urmare a legislației naționale privind securitatea sau a normelor referitoare la informațiile clasificate. Chiar dacă standardele internaționale de audit acordă auditorilor acces deplin și nerestricționat la informațiile, documentele și personalul relevant necesar pentru îndeplinirea sarcinilor lor, lucrul cu informații clasificate poate avea un impact asupra concluziilor auditului. În cazul în care o parte semnificativă a materialului auditat este clasificată, elaborarea unui raport pertinent care să fie adecvat pentru publicare devine în mod inerent dificilă. Preocupările de securitate și tratarea adecvată a informațiilor clasificate au într-adevăr o importanță primordială în domeniul apărării, dar trebuie precizat că imposibilitatea de a face trimitere la informații concrete sau de a utiliza exemple ilustrative afectează claritatea și limitează gradul de precizie cu care pot fi prezentate constatările¹⁰⁰¹⁰¹.

Prezentul document de analiză a fost adoptat de Camera III, condusă de domnul George-Marius Hyzler, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 14 iulie 2026.

Pentru Curtea de Conturi

Tony Murphy
Președinte

¹⁰⁰ Hervé-Adrien Metzger, *Setting the Scene*.

¹⁰¹ Lene Schmidt, Oficiul Național de Audit din Danemarca, „How to reveal the big picture when almost every detail is classified?”, în *ECA Journal* 02/2025 (p. 63-66).

Anexe

Anexa I – EDIP: un set integrat de instrumente pentru apărarea UE

Instrumente normative

- Structura pentru un program european de armament asigură un cadru juridic voluntar ce oferă statelor membre și țărilor asociate posibilitatea să coopereze pe parcursul întregului ciclu de viață al echipamentelor de apărare. Aceste structuri sunt entități juridice eligibile pentru sprijin din EDIP.
- Proiectele europene de interes comun în domeniul apărării sunt proiecte industriale de colaborare menite să consolideze EDTIB și să dezvolte capacități critice.

Instrumente financiare

- Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării urmărește să reducă riscurile aferente investițiilor și să extindă capacitatea de producție, în special pentru IMM-uri și întreprinderile de dimensiuni mici cu capitalizare medie.
- EDIP extinde logica ASAP la segmente mai largi ale producției industriei de apărare, precum și logica EDIRPA prin acțiuni de achiziții publice în comun. Acestea vizează reducerea fragmentării pieței europene a apărării și creșterea interoperabilității încurajând statele membre și Norvegia să achiziționeze în comun produse europene din domeniul apărării. EDIP alocă 240 de milioane de euro pentru a sprijini aceste acțiuni de achiziții publice în comun¹.
- Instrumentul de sprijin pentru Ucraina, cu un buget specific de 300 de milioane de euro, contribuie la redresarea, reconstrucția și modernizarea bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene.

---

¹ [Common procurement actions](#), Comisia Europeană, martie 2026.

Instrumente de coordonare (guvernanță, cooperare și facilitarea funcționării pieței)

- Un consiliu pentru securitatea aprovizionării în domeniul apărării va sprijini monitorizarea riscurilor legate de aprovizionare și coordonarea între statele membre, Comisie, ÎR/VP și AEA.
- Un mecanism european de vânzări militare este conceput pentru a facilita achizițiile comune și pentru a îmbunătăți disponibilitatea produselor din domeniul apărării.

Reunind toate aceste pârghii diferite, EDIP urmărește să abordeze într-un mod mai coerent și pe termen lung provocările sistemice care afectează EDTIB.

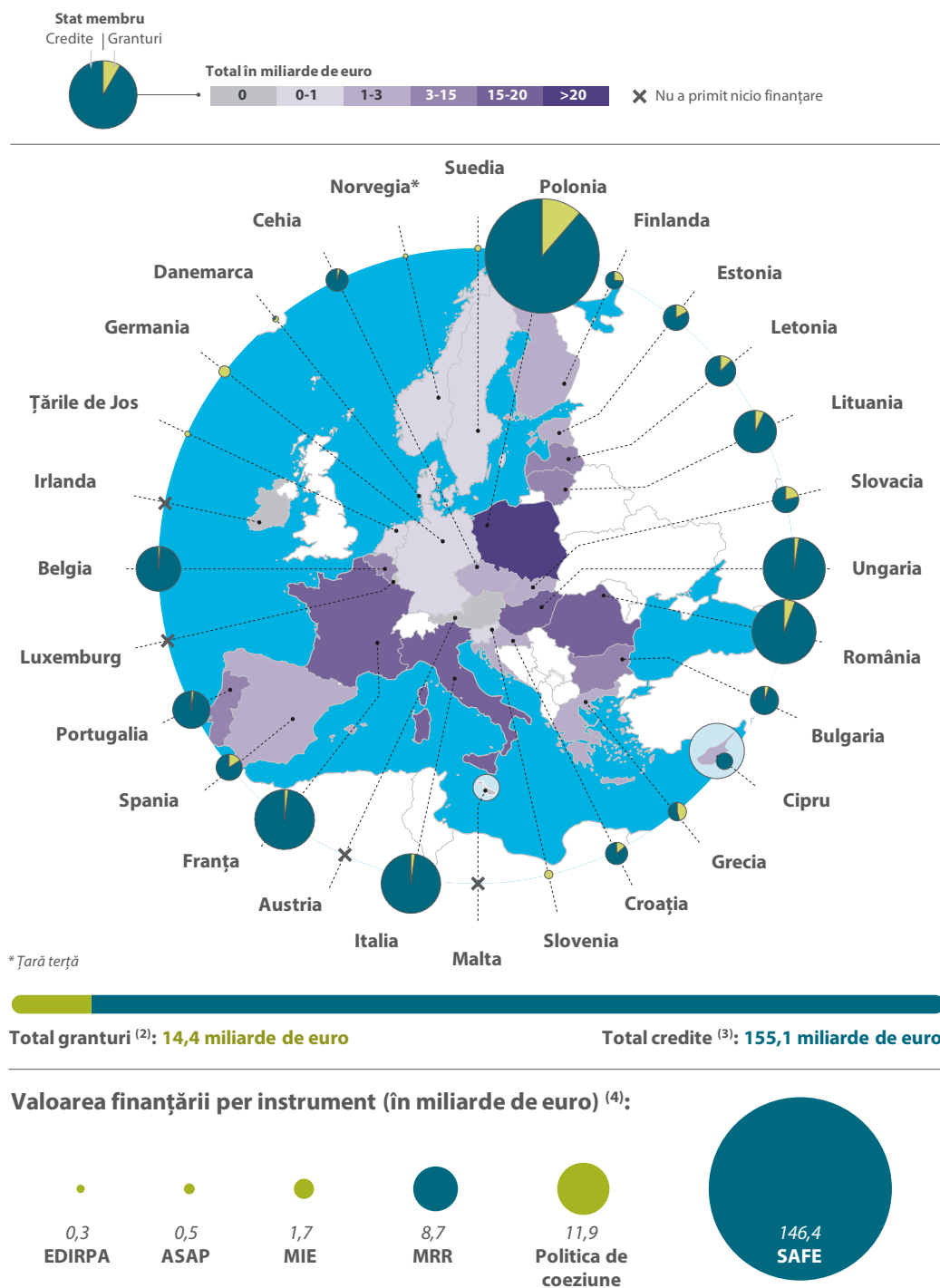
Anexa II – Clauze de „preferință UE” în cadrul instrumentelor de finanțare a apărării

Instrument	Condiții de eligibilitate privind locul de stabilire și controlul contractanților	Originea componentelor	Controlul asupra proiectării și a proprietății intelectuale
FEA	În UE, Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Ucraina Participarea entităților controlate din țări terțe este posibilă, dar în condiții stricte		Rezultatele nu trebuie să fie supuse unor restricții impuse de țări terțe
ASAP	În UE, Islanda, Liechtenstein sau Norvegia Participarea entităților controlate din țări terțe este posibilă, dar în condiții stricte		Nu se acordă sprijin pentru produsele care fac obiectul unor restricții impuse de țări terțe
EDIRPA	În UE, Islanda, Liechtenstein sau Norvegia Participarea entităților controlate din țări terțe este posibilă, dar în condiții stricte	Costul componentelor care provin din afara UE, a Islandei, a Liechtensteinului sau a Norvegiei va fi de maximum 35 %	
SAFE*	În UE, Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Ucraina sau în țări terțe pe baza acordurilor cu UE Participarea entităților controlate din țări terțe este posibilă, dar în condiții stricte	Costul componentelor care provin din afara UE, a Islandei, a Liechtensteinului, a Norvegiei sau a Ucrainei va fi de maximum 35 %	Cerința privind autonomia în proiectare se aplică numai anumitor produse
EDIP	În UE, Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Ucraina Participarea entităților controlate din țări terțe este posibilă, dar în condiții stricte	Costul componentelor care provin din afara UE, a Islandei, a Liechtensteinului, a Norvegiei sau a Ucrainei va fi de maximum 35 %	Autonomia în proiectare este obligatorie (cu o derogare pentru muniții și rachete până în 2033)
FEC	Articol general privind „preferința UE”, care permite stabilirea condițiilor de eligibilitate, definirea pragurilor pentru proveniența din UE și impunerea cerinței de autonomie în proiectare pentru fiecare program de lucru		

* Canada este prima țară terță care a semnat un [acord bilateral](#) cu UE privind participarea întreprinderilor canadiene și a produselor provenite din Canada la achiziții publice în cadrul instrumentului SAFE.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza Regulamentului (UE) 2021/697 (FEA), a Regulamentului (UE) 2023/1525 (ASAP), a Regulamentului (UE) 2023/2418 (EDIRPA), a Regulamentului (UE) 2025/1106 al Consiliului (SAFE), a Regulamentului (UE) 2025/2643 (EDIP) și a propunerii COM/2025/555 a Comisiei (FEC).

Anexa III – Finanțarea alocată de UE pentru apărare în perioada 2021-2027, pe țări ⁽¹⁾ și pe instrumente de finanțare, situația din aprilie 2026

ASAP – Actul privind sprijinirea producției de muniții, MIE – Mecanismul pentru interconectarea Europei, EDIRPA – Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun, MRR – Mecanismul de redresare și reziliență, SAFE – Acțiunea pentru securitatea Europei

Harta: Limite administrative: © EuroGeographics © OpenStreetMap | Cartografie: Eurostat – IMAGE, 04/2026

Linii de demarcație, numele indicate și denumirile utilizate pe această hartă nu implică aprobarea sau acceptarea oficială a Uniunii Europene.

(¹) Logica de la baza programelor de apărare ale UE este aceea de a furniza fonduri pentru consolidarea EDTIB. În sine, această finanțare nu ar trebui considerată un sprijin acordat statelor membre la nivel individual.

(²) Granturi:

- Fondurile ASAP, EDIRPA și MIE sunt repartizate statelor membre pe baza alocărilor către beneficiari.
- Fondurile politicii de coeziune sunt alocate direct statelor membre.

Proiectele EDIRPA și mai multe proiecte ASAP sunt desfășurate de consorții care implică parteneri din mai multe state membre. Deoarece lipsesc anumite date, finanțarea este prezentată ca fiind alocată țării coordonatorului și nu ține seama de faptul că alți participanți la proiect pot fi situați în alte state membre.

(³) Credite:

- Este posibil ca datele să fie incomplete deoarece doar câteva state membre au publicat cuantumul fondurilor MRR care au fost redirecționate în scopuri de apărare. Altfel spus, este posibil ca alte state membre să fi alocat și ele fonduri pentru apărare, dar fără ca aceste informații să fie făcute publice. De asemenea, este imposibil să se facă distincția între fondurile pentru apărare și cele din alte domenii atunci când ele sunt alocate unor proiecte cu dublă utilizare.
- În cazul Belgiei, cifra pentru MRR include o mică proporție de granturi (< 1 %).
- Cifrele MRR pentru Polonia și Spania includ activități din domeniul spațial care pot fi considerate cu dublă utilizare și care nu reprezintă neapărat cheltuieli destinate exclusiv apărării.
- Pentru SAFE, deoarece cifrele se bazează pe ceea ce au solicitat statele membre, este posibil ca acestea să fie diferite de alocarea definitivă. În cazul Ungariei, Comisia nu a finalizat încă procesul de evaluare a planului de investiții și, prin urmare, cifra ar trebui considerată ca fiind nivelul maxim.

(⁴) Datele privind finanțarea FEA pe țări nu sunt incluse deoarece nu sunt disponibile publicului.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la Comisie pentru: [ASAP](#), [EDIRPA](#), [MIE](#), [SAFE](#), [politica de coeziune](#) și [MRR](#), precum și pe baza [Raportului special nr. 04/2025](#).

Anexa IV – Publicații relevante ale Curții

Numărul publicației	Titlu
Raportul special nr. 18/2018	Este atins obiectivul principal al componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere?
Documentul de analiză nr. 09/2019	Apărarea europeană
Raportul special nr. 10/2023	Acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare – Au fost trase o serie de învățăminte, însă valoarea ca teren de testare pentru creșterea cheltuielilor UE pentru apărare a fost redusă, din cauza constrângerilor de timp și a rezultatelor limitate
Avizul nr. 02/2024	Avizul nr. 02/2024 referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării („EDIP”)
Raportul special nr. 24/2024	Funcția publică a UE – Un cadru flexibil pentru încadrarea în muncă, dar insuficient utilizat pentru a îmbunătăți gestionarea forței de muncă
Documentul de analiză nr. 02/2025	Orientarea către performanță, obligația de răspundere de gestiune și transparența: ce învățăminte trebuie desprinse din punctele slabe ale MRR?
Documentul de analiză nr. 03/2025	Oportunități pentru cadrul financiar multianual post-2027
Raportul special nr. 04/2025	Mobilitatea militară în UE – Deficiențele de concepție și obstacolele întâmpinate încetinesc progresele
Avizul nr. 01/2026	Aviz referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului european pentru competitivitate („FEC”), inclusiv a programului specific pentru activități de cercetare și inovare în domeniul apărării, de abrogare a Regulamentelor (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783, de abrogare a unor dispoziții ale Regulamentelor (UE) 2021/696, (UE) 2023/588 și de modificare a Regulamentului (UE) [EDIP]
Raportul special nr. 04/2026	Materiile prime critice pentru tranziția energetică – O politică nu tocmai „tare ca piatra”
Avizul nr. 07/2026	Avizul nr. 07/2026 referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a instrumentului „Europa globală”

Acronime

Acronim	Definiție/explicație
AEA	Agenția Europeană de Apărare
ASAP	Actul privind sprijinirea producției de muniții
BEI	Banca Europeană de Investiții
CFM	Cadru financiar multianual
DG DEFIS	Direcția Generală Industria Apărării și Spațiu
EDIP	Programul privind industria europeană de apărare
EDIRPA	Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun
EDTIB	Baza industrială și tehnologică de apărare europeană
EPRS	Serviciul de cercetare al Parlamentului European
EUMAM	Misiune de asistență militară a UE
EUMS	Statul-Major al Uniunii Europene
FEA	Fondul european de apărare
FEC	Fondul european pentru competitivitate
FNLC	Finanțare nelegată de costuri
IEP	Instrumentul european pentru pace
IMM	Întreprindere mică sau mijlocie
ÎR/VP	Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate/vicepreședinte al Comisiei Europene
MIE	Mecanismul pentru interconectarea Europei
MRR	Mecanismul de redresare și reziliență
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
PESC	Politica externă și de securitate comună
PESCO	Cooperare structurată permanentă
PIB	Produs intern brut
PSAC	Politica de securitate și apărare comună
SAFE	Instrumentul „Acțiunea pentru securitatea Europei”

SDP	Parteneriat de securitate și apărare
SEAE	Serviciul European de Acțiune Externă
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană

Glosar

Termen	Definiție/explicație
Baza industrială și tehnologică de apărare europeană	Termen colectiv care desemnează ansamblul actorilor guvernamentali, industriali și de cercetare din Europa care colaborează pentru dezvoltarea, producerea și menținerea echipamentelor, tehnologiilor și capabilităților militare.
Capabilitate de apărare	Deținerea mijloacelor – cum ar fi personalul, echipamentele, structura de comandă și pregătirea operațională – necesare pentru îndeplinirea unui obiectiv specific de apărare.
Finanțare nelegată de costuri	Model de acordare a finanțării bazat pe îndeplinirea unor condiții prevăzute în legislație sau pe obținerea unor rezultate, și nu pe cheltuielile efective.
Gestiune indirectă	Metodă de execuție a bugetului UE prin care Comisia încredințează sarcini de execuție altor entități (precum țări din afara UE și organizații internaționale).
Marja de manevră	Diferența dintre resursele proprii care sunt necesare pentru a finanța bugetul UE și plafonul resurselor proprii, care este o sumă mai mare până la care Comisia are dreptul să solicite fonduri din partea statelor membre pentru a onora obligații suplimentare, de exemplu pe cele care decurg din datoria UE.
Pregătire pentru apărare	Capacitatea de a anticipa crizele din domeniul apărării, inclusiv războiul de mare intensitate, de a se pregăti pentru acestea și de a răspunde la ele.

Echipa din cadrul Curții

Acest document de analiză a fost adoptat de Camera de audit III – Acțiuni externe, securitate și justiție, condusă de domnul George-Marius Hyzler, membru al Curții de Conturi Europene. Analiza a fost condusă de domnul Marek Opiola, membru al Curții de Conturi Europene, sprijinit de: Kinga Wisniewska-Danek, șefă de cabinet, și de Bernard Witkos, atașat în cadrul cabinetului; Cyril Messein, manager principal; Els Brems, coordonatoare; Laurent Olivier și Anne Laura Juul, auditori. Laura McMillan a asigurat sprijin lingvistic. Dunja Weibel a asigurat sprijin pentru concepția grafică.

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2026

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări.

Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu, în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Fotografia de pe pagina de titlu: © zef art – stock.adobe.com.

Figura 1: pictogramele au fost concepute folosind resurse de pe site-ul [Flaticon.com](#).

© Freepik Company S.L. Toate drepturile rezervate.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

HTML	ISBN 978-92-849-8205-9	ISSN 2811-8316	doi:10.2865/1703403	QJ-01-26-040-RO-Q
PDF	ISBN 978-92-849-8206-6	ISSN 2811-8316	doi:10.2865/5687546	QJ-01-26-040-RO-N

REFERINȚA EXACTĂ

Curtea de Conturi Europeană, [Documentul de analiză nr. 01/2026](#) „Politica de apărare a UE în prim-plan”, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2026.

Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și deteriorarea mediului global de securitate au determinat o schimbare profundă a politicii de apărare a Uniunii Europene. În fața unor stocuri insuficiente, a timpilor îndelungați de producție și livrare, a dependenței de furnizori din afara Europei și a blocajelor logistice, atât UE, cât și statele sale membre și-au majorat semnificativ investițiile în apărare. Acesta este un moment de cotitură pentru baza tehnologică și industrială de apărare europeană, oferind oportunitatea de a extinde capacitățile de producție, de a stimula inovarea și de a consolida parteneriatele.

Prezentul document de analiză se apleacă asupra evoluțiilor din domeniul apărării intervenite la nivelul UE între 2020 și mijlocul anului 2026, cu accent pe inițiativele europene recente din domeniu, inclusiv pe instrumentele financiare și modificările cadrului normativ. Se evidențiază astfel oportunitățile, provocările și riscurile asociate gestiunii financiare, guvernancei, transparenței și asigurării răspunderii de gestiune.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/contact

Website: eca.europa.eu

Rețele sociale: @EUauditors